

The characters and lives of men determine the peace, prosperity and life of nations.

—Mary Baker Eddy.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 41—Vol. LVII.

Friday, 16th October, 1959

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Radhakrishnan's Refusal Disappoints

(From Our Own Correspondent)

NOTWITHSTANDING the remarks made by Dr. G. M. Naicker, president of the Natal Indian Congress apparently applauding the fact that India's vice-president, Dr. Sarvapali Radhakrishnan had declined the invitation extended to him by the University of Natal to attend its jubilee celebrations next year, the Indian man-in-the street is terribly disappointed.

"Dr. Naicker's talk of the refusal being in keeping with the dignity of India and of Dr. Radhakrishnan is just rubbish," was the comment of an Indian shop assistant. "We all of us were looking forward to the possible visit by Dr. Radhakrishnan," he said, "and I was very happy that the Natal University had invited him. It is a pity he won't be coming, for it would have done not only South African Indians but the Europeans and Africans as well as Coloureds to hear such a wonderful speaker."

Ignorant Politician

A university-educated school principal was equally scathing in his criticism of the remarks of the Natal Indian Congress president. "It seems as if Dr. Naicker has no sense of proportion whatsoever," he commented. "It should have been clear to anyone but an ignorant politician that Dr. Radhakrishnan was invited not in his capacity of vice-President of India, but as one of the world's leading thinkers and philosophers. After all, anyone can become a politician, but only a few have the intelligence and the sagacity that go to make a scholar of Dr. Radhakrishnan's renown.

Other persons interviewed also regretted the fact that one who wields such tremendous influence among thinkers will not be coming to the Union, while some agreed with Dr. Naicker's implication that world figures should not attend functions in the Union until the colour bar is abolished.

Whatever the views in regard to the gratuitous remarks of Dr. Naicker however, a puzzling factor is whether the N.I.C. president had been requested to act as Dr. Radhakrishnan's mouthpiece in Durban. The invitation went from the principal of the Natal University. Dr. Radhakrishnan is too cultured and well-bred a man to let local politicians give the reply on his behalf. It is highly probable that he had in fact replied direct

and that the information had merely been conveyed to the local political organisation. In such event it probably indicates a want of good manners on the part of Dr. Naicker in utilising such information in a purely political context. In any event, it is believed that India's vice-president did not give the reasons that the N.I.C. president implied. To interpolate reasons that were not in the mind of the person involved smacks of aggravating the bad manners already displayed.

A Curious N.I.C. Statement

(From Our Own Correspondent)

AT a time when the increasing disillusionment felt throughout India over Chinese aggressive intentions is being acutely reflected in South African, especially among those of Indian origin who had been pleased with the emergence of the New China as a great power primarily because it is a coloured and Asian nation, and in an apparent answer to several taunts that had been flung at the Natal Indian Congress over the Communist invasion of parts of India, the president of that organisation evidently felt impelled to make some sort of press statement.

Such a statement was made last week by Dr. G. M. Naicker on behalf of the N.I.C. It is an extraordinary tendentious piece of work; obviously carefully thought out and discreetly worded. The statement purports to express confidence that China has no aggressive designs upon Indian territory, and there is the pious expression of hope that the two countries would solve their differences peacefully. An in the tail lies the sting, for the N.I.C. president hopes that the two great nations will not allow their enemies to cause friction between them.

Not Said

Yet, this statement is far more interesting not for what it says, but for what it does not say. Nowhere is there any appreciation, however mild, of the fact that without negotiation, without provocation, Communist China has in fact invaded and has forcibly occupied several hundred square miles of Indian territory, killing at least one Indian soldier and wounding several others. Nowhere is there any mention that the soil is Indian soil, a fact conceded even by the Communist Party of India. Nowhere is there any plea—let alone demand—to Comrade Mao Tse Tung to respect Indian sovereignty.

No call is made to Comrade Chou en lai to honour his undertaking made in the Panch Shila. These omissions cause interesting reflection when compared with strident condemnation of previous American moves elsewhere and screeching demands made to Britain and America. The questions arise: Why is the Natal Indian Congress president so terribly coy when it comes to considering Communist aggression upon India. And whom does the N.I.C. support in the dispute—Pandit Nehru or Comrade Chou?

IS DE KLERK SCARED?

(From Our Own Correspondent)

IN taking steps obviously designed to introduce job reservation in the building industry in Natal, Labour Minister de Klerk has caused great anxiety among Indian artisans engaged in building work in the province. These hard-working men, who literally sweat for the money they earn in order to feed and clothe their families, are now beset by uncertainty as to whether their freedom to sell their labour may be proscribed or limited in a manner similar to the fate suffered by African building workers.

While the bulk of the 250 odd Indian artisans in Durban work for Indian master builders in the construction of houses for Indian owners, a fair proportion are employed by White contractors. It is feared that after the sitting of the tribunal appointed by the Minister, the right of these workers to be employed by Europeans may be taken away. This fear is especially acute in view of the fact that the 271 unemployed White builders notwithstanding, Indians are still in demand by White employers in the trade. According to some persons in the building industry, Indian artisans are preferred because they produce more and better work.

Better Work

A well-known European building contractor, who asked that his name be withheld for fear of repercussions, claimed that man for man, the Indian artisan whether he be bricklayer, carpenter or plasterer, gave better work than his White counterpart. "I don't suggest that he is necessarily a superior worker or that the White tradesman is lazy," he said, "but it is a fact that the Whites in the industry, like all other Europeans,

(Continued on page 401)

OPINION

FRIDAY, 16TH OCTOBER 1959

Six And Half-Dozen

AS we write, the White voters of South Africa over the age of 18 years, including spoiled brats, ducktails and their sheilas, queue at the polling booths to elect White councillors for the Union's four provincial assemblies. In the preceding election campaign the electors were, with a few notable exceptions, dosed essentially with the mixture as before. While Nationalist candidates re-emphasised that only they knew how to deal adequately with the Black Man, those of the United Party, following the disgraceful lead given by Mr. Douglas Mitchell, harped on the black menace. Apart from coastal Natal where 'the Stander affair' and the C.N.E. threat received some attention, the issues put before the electorate were essentially concerning those of colour politics.

In Natal, the two Progressive candidates espoused policies and put forward ideas, which though too inadequate, too tentative and much too timid as far as the non-White is concerned, nevertheless represent a radical advance within the white political field. We hope these Progressives are returned. But basically, the political division still will be between the United Party and the Nationalists.

Of these two groups, the Nationalists would appear to have a greater awareness of the growing moral power of nascent Africa. "The force of African nationalism will travel southwards of the Limpopo," the Prime Minister, Dr. H. Verwoerd told a predominantly Afrikaner audience. Other senior Ministers have publicly admitted that unless Africans have political rights, there will be serious trouble. Their trouble however is that, while recognising that they cannot hold the non-white masses in permanent subjugation, they delude themselves in fanciful ideas of bantustans satisfying the urge for freedom. The White Man might well have succeeded in keeping a part of South Africa exclusively for himself, in which non-whites would be pariahs—if the Bantustans had been created two hundred years ago. In the 20th century, however, as Dr. Verwoerd must admit when he is alone, his plan is just a pipe-dream.

But if the Nationalists are ruthless fanatics, the United Party puts forward policies which are patently dishonestly conceived. "White leadership with justice" is its claim, yet Sir de Villiers Graaff while in Natal gives "a categorical no" to the question whether the United Party controlled Provincial Council would approve of municipal votes to Indians in Natal.

In its attitude to Africans, the United Party is worse than the Nationalists. We say this deliberately. Worse. It was the United Party which complained that Dr. Verwoerd was spending too much money on educating

Africans, and that it is buying up White land to give to Black 'natives'.

The political campaigning between the two major parties has, therefore, been somewhat unreal to non-whites, most of whom feel that, in any event, there is little to choose between the two evils. Meanwhile the Progressives stand for ideas which, while not providing complete satisfaction, might well serve to reduce racial tensions. There is desperate need for that, for unless the growing disillusionment of the non-white peoples is replaced by some degree of hope—and that can only be done by White people—national calamity is assured.

De Blank Attacks Premier Verwoerd

THE Anglican Archbishop of Cape Town, the Most Rev. Joost de Blank, in a radio interview in New York that although the South African Prime Minister, Dr. H. F. Verwoerd, in his attitude to his Government's racial policy, did represent the vast bulk of Nationalist opinion, he was more extreme and more ruthless than most of his colleagues.

Speaking in a nationwide broadcast of the feature programme, "The World Tonight," Dr. de Blank said he thought the removal of Dr. Verwoerd from the political scene would effect an improvement in the racial problem in South Africa.

He repeated his willingness to leave South Africa altogether if the Prime Minister would do the same.

The Archbishop said he did not think that the Prime Minister had to be ruthless to maintain his political power.

"I think he is honestly convinced that this is the only hope for retaining White independence on the continent, and therefore he follows his particular policy," said the Archbishop.

This "ruthlessness" of Dr. Verwoerd had made the nation much more sensitive in its conscience, he went on.

"I believe they are getting worried. They don't want to see integration—they are probably not ready for that from their point of view—but they would like to see a policy that is not as radical as his."

On the question of race relations in general, the Archbishop said: "Until we can get representatives of all racial groups to sit around a conference table on a basis of mutual respect; I don't see any hope for the future."

'Vote Liberal' Call By Chief Luthuli

CHIEF LUTHULI, President General of the African National Congress, said in a statement on Tuesday that he would like to see a single political front formed to counter the policy of White domination held by both the Nationalist and United Parties.

The statement was handed to the Liberal Party, and issued by the Liberal Party, Transvaal division.

The statement said: "I welcome the appearance of four Liberal Party candidates in the present provincial election. The Liberal Party has striven fearlessly for the extension of democratic rights and civil liberties to the African people. Its steady growth, year by year, since its formation, has been a source of encouragement to the African people in their conviction that more and more Europeans will come to share my belief in the need for non-racial democracy in South Africa.

"At a time when the Nationalist and United Parties go to the electorate with policies based on the identical principle of white supremacy, I would be most encouraged to see all persons who share Liberal convictions consolidate in a single political front dedicated to fighting the Nationalist and the United Parties for the purpose of discrediting and destroying the state of White domination.

"With this in mind, I would urge the voters in those constituencies where Liberal Party candidates are standing, to give them their vote, to demonstrate to the African people and to the world that there are many South Africans who reject policies of racial discrimination."

—Sapa

NICPC Condemns Group Areas Act

THE Natal Indian Congress at its 12th Annual Provincial Conference resolve to mobilise the fullest and broadest support of all sections of the South African population in its struggle to defeat the Group Areas Act and prevent the implementation of the inhuman and unjust plans to dispossess the Indian people of their land and property and ruin them economically and evict and uproot them from their homes and deprive them the use of their educational and religious institutions.

The delegates at conference condemned in the strongest language possible, the Group Areas Act and the Group Areas Development Act and demanded their immediate repeal.

The conference which met in Durban over the week-end terminated its three-day deliberations on Sunday, attended by one hundred and seven delegates representing 12 branches of the Indian Congress. Conference called for the deproclamation of areas proclaimed under the June 6th 1958 Group Areas Proclamation.

The conference also noted with increasing anxiety that the Nationalist Government is proceeding ruthlessly with the enforcement of its apartheid laws and practices in all spheres of life in the country. In a resolution passed unanimously the delegates said that awareness is increasing that the civil liberties of all the people are in danger.

The resolution added:

"Congress together with the other members of the Congress Alliance, and on the basis of an ever-widening united front, will have to shoulder an even greater responsibility in leading the people of our country to a non-racial democracy."

The conference vehemently condemned the Nationalist Government for its outrageous and unwarranted interference with the freedom of the open universities by the introduction of such retrogressive and reactionary legislative measures as the Separate University Bill, Extension of University Education Act and the Transfer of Fort Hare University Act. It said that tribal Universities can never fulfil the function of true universities and will remain institutions of apartheid indoctrination. It described the laws as degrading and called for the elimination of racial discrimination at the Universities.

The delegates asked for the intensification and extension of the Congress campaign, for a national minimum wage of £1 a day and the ending of job reservation and the industrial colour bar.

On the international situation the Indian Congress reiterated its

unshakeable belief in world peace and in the vital need to resolve all international disputes by negotiation and non-violent means and condemnation of all acts of international aggression.

It welcomed the Accra Peoples Conference held last year and pledged its support to its decisions. It also welcomed the declarations by the Prime Ministers of India and China that the dispute between them will be resolved by negotiations on a friendly basis. It condemned the proposal by the Government of France to carry out nuclear bomb tests on the soil of Africa as it would endanger the lives and the health of the people of Africa and called for complete cessation of nuclear bomb tests in the interests of world peace.

Dr. G. M. Naicker was re-elected President of Congress unanimously, Mr. N. T. Naicker was re-elected General Secretary.

Toni Saphra Bursary

THE Union of Jewish Women of Southern Africa is inviting applications for the TONI SAPHRA BURSARY for advanced study. The Bursary is open to any woman, irrespective of race, creed or colour, who holds a suitable degree or professional qualification, and whose proposed course of study will equip her more effectively to render some form of social service to the South African community. The maximum amount of the Bursary is £250 per annum, renewable annually, subject to satisfactory progress. The closing date for applications is December 31st.

Further particulars may be obtained from the Secretary, Union of Jewish Women of Southern Africa, P.O. Box 3622, Johannesburg.

Call For All-In Conference On Franchise

A UNANIMOUS call was made by delegates attending the 12th Annual Provincial Conference of the Natal Indian Congress for the widest possible participation of Congress organisations, Ratepayer organisations and other bodies to discuss the whole question of franchise to non whites with particular reference to Municipal franchise at an all in conference.

When interviewed, a spokesman for the Natal Indian Congress said that such a conference would be held as soon as possible after the new executive has taken a decision in regard to the date and venue of the conference.

Following the amendments to the constitution of the Natal Indian Congress, the executive has now been reduced in number from twenty-five to sixteen. The reduction is expected to streamline and enable it to meet more often and carry out the day-to-day task that face the Congress as a Provincial body.

The executive now consists of nine officials and seven committee members:—President: Dr. G. M. Naicker; Vice-Presidents: Mr. G. Hurbans, Dr. M. M. Motala, Dr. A. Sader, Dr. M. N. Padyachee, Adv. H. E. Mall; Secretary:

Mr. N. T. Naicker; Joint Treasurers: Messrs. G. S. Naidu, S. M. Mayet; Committee: Messrs. Billy Nair, D. A. Seedar, M. D. Naidoo, R. G. Pillay, K. Moon-samy, A. R. Bux, S. B. Mungal.

[Is De Klerk Scared?

(Continued from front page)

occupy a privileged position and that they are not as afraid as the Indian of losing their jobs. But as a business man, I don't care about the why's and wherefore's. I pay my men standard rates and I expect good work. Since I get the required work from the Indians, I prefer to have them on my staff."

The threat of job-reservation in yet another industry provides further evidence that the Nationalist Government is not at all certain that the White man is superior. If it were, then the Government would let that superiority prove itself in open competition. But it is because it is probably afraid that the White man will be shown up badly that it bolsters his position by use of legislation and proclamations.

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical

JUST ARRIVED

Caravan	2/-
Indian Annual	7/6
Illustrated Weekly	2/-
How the Great Religions Began	3/6
Gandhi: His Life and Message for the World	3/6
The Religions of Man	5/6
Indians of America	5/6
The History of the World in 240 pages	5/6
Live without fear	3/6
The Way to Popularity and Personal Power	2/9
The Negro in American Culture	5/6
God's Wonderful World: a Song Book	5/6
Mohammedanism	5/6
Good Stories, Riddles and Jokes	4/9
Toasts and Speeches	4/9
Everybody's Letter Writer	4/9
How to Win Friends and Influence People	3/6

Obtainable from:

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Mrs. Pandit Explains India's Stand On China's Admission To U.N.

MRS. VIJAYALAKSHMI PANDIT, India's High Commissioner in London, began on October 6 a lecture tour of America, reports Reuter from Washington.

The present "unfortunate relations" with Communist China did not invalidate India's obligations to practice tolerance and live with her neighbours in peace, Mrs. Pandit said in a speech prepared for delivery at the Columbia University.

"It is my hope that India will prove true to her heritage in this difficult time when her beliefs are being put to the test," she said.

Mrs. Pandit said, "The United Nations stands for universality of membership and we believe it can only fulfil itself through the participation of all nations. This participation should not be conditional nor does it imply acceptance of the internal political system of any nation as is obvious from the inclusion of the Soviet Union as an important member,

"The world's difficulties, we think, can only be aggravated and not minimised by the exclusion of China and we have for many years continuously pressed for China's inclusion in the United Nations.

"This may seem to some of you, considering our present unfortunate relations with China, as paradoxical—put it down then to that little bit of Gandhi in our hearts—for us it is a matter of principle."

Peace was a vital need for all nations and for that reason India adopted non-alignment as part of her foreign policy.

Mrs. Pandit said India was disturbed that nuclear tests had not been abandoned. On India's economic plans, she said, "for several years we must continue to plan boldly and with imagination."

Nehru On Sino-Indian Border Dispute

PRIME MINISTER NEHRU said in Bombay on October 4 that India was prepared to hold negotiations on minor adjustments of the Sino-Indian border, but there can never be any question of surrendering the Himalayas.

The Chinese, he told a mammoth public meeting, not only wanted to cross the Himalayas but "sit right on our doorstep."

Mr. Nehru declared, "We cannot be threatened into surrendering large chunks of our territory."

He said that from times immemorial the Himalays had been associated with Indian history, its culture and its civilisation. "How can we ever forget this and agree to surrender the Himalayas?" he asked.

The Prime Minister said it had pained him that the dispute should have arisen between the two big countries of Asia—India and China. They had lived in amity for the past two thousand years and there had not been any quarrel between them in the past despite the long border. "I have always desired that we two should live in friendship, for, any quarrel

between us is not only not in the interests of either of us but of the whole of Asia and even the world. If our relations are strained, it will poison the atmosphere in the whole of Asia."

Great Demand In Europe For Indian Art Exhibition

About 153,000 people have visited the exhibition, "Five Thousand Years of Indian Art" which closed on October 4 at Villa Huegel in Essen, West Germany, says a Reuter report from Bonn. Many foreign visitors came mainly from the Netherlands, Belgium, France and Luxemburg to see the exhibition.

The exhibition consists of 900 works of art loaned by the Indian Government from 31 Indian museums and institutes. The exhibits have not previously been seen in Europe. The exhibition opened on May 15.

An official said that from Essen, the exhibition would be moved to Zurich, Switzerland, where it was to open on November 20 and last for about six weeks. He said that as far as he knew, it would then go to Paris, Rome, Vienna and Stockholm. Several other countries, including Eastern European ones, had applied for the exhibition, he said.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA:

RUSTOMJEE JALBOY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845
Residence: 36413.

Laos And The Afro-Asian Bloc

(By A Special Correspondent)

ACCORDING to latest reports fighting still goes on in Laos and the Communist Pathet Laoon Army is making determined and spasmodic attacks upon the capital, Vietiane. This, in spite of the fact that disinterested outside forces have clamoured for the return of the three-nation supervisory commission there to restore the peace since the trouble began.

The fighting follows after peace was precariously established between the communist and non communist forces in 1954 under the Geneva Conference agreement under the auspices of the supervisory commission, which was set up, comprising Canada, Poland and India. Now almost five years later while the commission is no more there keep to an active watch that the peace is being observed fighting has broken out again between the opposing parties.

Both China and America, it is reported, have rushed troops to Laos while accusing and counter-accusing each other with a grave threat to world peace as Mr. Nehru has warned.

What the crisis in this small country does is to focus light upon the easy manner in which the peace of the world can be threatened, and the consequent urgent need for an international police organisation whose laws and mandates every nation would be forced to obey.

The world situation has never been so critical in the history of civilization as it is today. War today means the very survival of the human race.

While the incredible destructiveness of nuclear weapons does restrain any warring ambition that either of the two big power blocs may have there is still the very great danger that through miscalculation or some other mischance the world without even knowing it itself, could be plunged into an atomic war.

This miscalculation or mischance is most likely to arise from situations like Laos, West Berlin, Formosa, etc., in which situations the power blocs lose all sense of reason. It is therefore vital to the security of the world that peace be so established in these areas that the intermittent troubles do not occur again.

There is no other way to this end than through the intervention of a third power bloc, by which I mean the Afro-Asian bloc.

If a united Afro-Asian bloc would dedicate itself to the goal of world peace above any selfish interest there is little doubt that it could put its avowed "non-alignment" policy into a greater use. While ensuring the safety of democracy in their own countries they must make sure that they are completely impartial.

The best manner in which they can play this role is through the U.N. but this will mean a greater strengthening of that body. Hungary and South Africa have shown us how nations can flout the U.N. if they so desire. The Afro-Asian countries are aptly suited for this task because they form a huge bloc themselves and as former colonies in Africa gain independence their voice will become bigger in the U.N.

They should begin immediately and press for disarmament and the abandonment of all nuclear weapons into the hands of the U.N. Having obtained this they should work to make the U.N. a much more effective policing organization. There is no reason why they should not have a greater say in world affairs rather than become pawns in the big power politics. Besides their security is as much involved in a nuclear war as any of the big powers.

They could ask for the questions West Berlin, Laos, etc. to be thrashed out in the U.N. and after a decision has been reached to see to it that it is observed. Russia, who more than the west uses the power of the veto in the Security Council for her own selfish ends would be much too afraid to lose favour with the Afro Asian bloc by ignoring such decisions.

Imagine what the united voices of Nehru, Nasser, Nkrumah could achieve if they played a more purposeful role in international affairs rather than confining themselves as they are doing at the moment to the interests of their own nations. A conference amongst the nations of the Afro Asian countries to work out how they could go about this could be of great use.

Of course the power of the veto in the Security Council which so much makes the U.N. a plaything of the Big Powers should be abolished, and the one nation, one vote system instituted. In fact President Eisenhower suggested this last year. The Afro-Asian members should convene a conference with the mem-

bers of the two power blocs with this end in view.

The U.N. was originally formed after World War II to work for world peace. Laos shows us that that world peace is still far away. It is left now to the Afro-Asian bloc to create and maintain

this world peace.

Here is a task to meet their manliness and courage.

And who knows but that this may be the first step to a world government that can solve so many of our present day problems.

An Educational Shock For Non-Whites

MR. MAREE, Minister of Bantu Education, announced in Glencoe recently that as from January 1, 1960, no non-White would be able to enrol as a student at a White university without first obtaining the permission of himself or of Mr. Serfontein, the Minister of Education.

Mr. Maree said that he and Mr. Serfontein had obtained these discretionary powers as a result of a proclamation signed by them. "And I can assure you that we will be very miserly in granting our permission," he said.

He said he had also just signed a proclamation which prohibited Coloureds or Indians from attending Fort Hare University College, without his specific permission. "They used to have all colours mixed up, at Fort Hare and all they did was make Black Englishmen out of them."

Good Bantu

Under the new system Fort Hare would produce "good Bantu," he said.

Mr. Maree, who was addressing a provincial election campaign meeting in support of Mr. Theo Gerdener, the Nationalist candidate for Ladysmith, said that he had given notice to eight members of the European staff at Fort Hare that their services would no longer be required.

Why he had done this was best shown by the remarks of Sir

Fulpue Agnew, the registrar, that in view of the policy of the Government he was proud to be dismissed.

Non-Whites Kept

Mr. Maree said that he had retained the services of all of the non-White staff members, including Prof. Z. K. Matthews, though Professor Matthews was a former member of the A.N.C.

"Professor Matthews has told me he is prepared to put the past behind him and work for the success of the college.

"He has withdrawn from the African National Congress. On that basis I have kept him on.

"But I can assure you that I will not hesitate to sack any member of the staff, White or non-White, who does anything to sabotage the apartheid policy."

Discussing the Bantustan policy, Mr. Maree said that it was no longer a question of whether South Africa was going to give Bantu political rights.

It was simply a question of when and how.—Star.

DIWALI GREETINGS TARIFF

1 1/2"	Double Column	£1-1-0
3"	"	£2-2-0
5"	"	£5-5-0

Manager, "Indian Opinion"
P/Bag, Durban, Natal.

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12,6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Treason Trial Team To Continue Case Without Pirow

THE existing prosecuting team in the treason trial will continue with the case and it is understood that no new council will be briefed to succeed Mr. Oswald Pirow, the leader of the team who died on Sunday night. The prosecuting team is expected to continue with Mr. J. De Vos, Q.C., as Senior counsel.

Tributes to the late Mr Oswald Pirow were paid in the Special Criminal Court in Pretoria when the trial was resumed on Monday:

The court was crowded with members of the Pretoria Bar and Side Bar who had come specially to pay their respects to Mr. Pirow, as the Transvaal Division of the Supreme Court is in recess at present.

The Presiding Judge, Mr. Justice F. Rumpff, addressing the crowded court, said it was "with profound regret and deep sorrow" that he had to mention the death of the Leader of the Prosecution in the case before the Court.

Mr. Pirow, he said, had not

been well for some time, but his death was unexpected and came as a shock to all.

Retired

Mr. Justice Rumpff said: "Mr. Pirow had already retired from active practice at the Bar when, at the earnest request of the Government, he assumed the leadership of the Prosecution in this long and trying case, and thereby forfeited his well-earned repose after a strenuous legal and political life.

"He was one of the youngest King's Counsel the Union ever had and one of the youngest Cabinet Ministers when in 1929 he became Minister of Justice. He later held other portfolios and would probably have risen to even greater heights had his attachment to ideology not impelled him into political eclipse."

As a mark of respect to Mr. Pirow, Mr. Justice Rumpff adjourned the Court for 15 minutes.—Saps;

Meeting Of The Rivers

HERE we present a news item entitled "Meeting of the Rivers" culled from the "Statesman", Calcutta:

New Delhi, Aug. 20.—A vessel containing Ganges water has been sent to the Indian Consulate-General in New York for presentation to the Mayor of New York City. It is to be used in the "Meeting of the Rivers" ceremony during the New York City Hudson river celebration on September 1.

Representatives of several nations will pour into the Hudson river a vial of water from the rivers of their homelands.

This blending of waters of the world is said to be a symbolic representation of the many ethnic strains which go to make up the population of the City of New York.

As we read it our mind at once ran to the custom of carrying Ganges water to the Cape Comorin and pour it there in the sea and in reverse order carry water from the Cape Comorin to the Ganges in Varanasi, prevalent from times immemorial. The passage of time has widened people's horizon and the meeting of rivers is the result. It is an

event to conjure with. The craving of man's mind is well manifested by this 'blending of waters of the world' ceremony. Man has realised that he has to reshape his way of thinking. He has to give shape to a new type of man. The immense power that science has brought at his disposal requires him to broaden his mind and embrace the world as his own. If not, he will experience an inner conflict which will make his personality disintegrate. He has to transform his life and thought and build out of it a *Vishwa-manava*—the universal man. Here in India in ancient times the Vedas spoke of *Vishwa-manava*. In recent times Gandhi emphasised it and just now Vinoba is working for it. He has given to India and to the world a slogan 'Jai Jagat.'

S. S.

—From "Bhoodan."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

BOOKS FOR SALE

Political Philosophy of Gandhiji 18 0
My Experience with Truth 15 0
Women and Social Injustice 7 6
Discipline of Non-Violence 1 6

Obtainable From:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549,

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 10d. per lb.	•	We pack our goods well
Green tumeric 1/3 per lb.	•	before railing.
Amba-Huldhi 1/3 per lb.	•	
Garlies with big stems	•	We sell by C.O.D.
1/3 per lb.	•	

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods.

Our stuff is good and obtainable at low prices.

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS

(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants

81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.

Telegraphic Add.: "BHAISONS"

MAHATMA GANDHI—THE LAST PHASE

Vol. I

(Introduction by Dr. Rajendra Prasad)

The book deals with the last phase of Mahatma Gandhi's most tumultuous career. It very beautifully narrates and interprets his most eventful life-story from the year 1914 up to the completion of his Bihar Mission. The author, an authoritative chronicler and interpreter of Gandhiji's life and philosophy depicts with great delicacy, minuteness and accuracy how Gandhiji's ideals Love and truth, Fearlessness and Fellow-feeling, were put to their severest tests and how, he waded through amidst the forces of darkness and despair around and brought life and cheer to the Nation and perceived high and higher truths himself.

With 44 pages of photographs.

Price 32/-

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

India's Approach To Economic Planning

PRIME MINISTER NEHRU, declared in Poona on October 5 that with the help of Gram Panchayats (Village Councils) and Co-operatives, India was trying to lay strong political and economic foundation for the future development of the country. He told a public meeting that in a world where the tendency was towards centralisation of power, India was trying to decentralise power by passing most of the developmental responsibility to Gram Panchayats. In the economic sphere, stress was being laid on co-operative societies, he said.

The Prime Minister said India was thus trying to strike a new path suited to her own peculiar conditions and which fitted into the democratic pattern which the country had chosen. India was not copying the methods of capitalism or communism though she wanted to profit by the experiences of both to bring about her own development.

Tribute To Mr. Menon

Mr. Nehru paid tributes to the Defence Minister, Mr. V. K. Krishna Menon and said that no other Defence Minister had been able to bring so much drive and initiative in the different defence installations since Independence as Mr. Menon had been able to do during the last three years. The backbone of defence was the defence industry and defence science and in both fields he had brought about progress. The defence industry had now started producing trucks and they were cheaper than those available in the market and the manufacture of aircraft was about to be taken in hand.

Neither Capitalism Nor Communism

Mr. Nehru said in the foreign sphere, India had adopted a policy of non-alignment. The same policy was reflected in the internal sphere also. India could not imitate America and adopt methods of capitalism to bring about her progress nor she could imitate the Soviet Union. Many of the theories of Karl Marx had been proved wrong by history. India had to find out her own way and she must create her own economics. Economy experts in foreign countries had agreed that the economics of backward countries was different and they would have to find out their own ways of development, Mr. Nehru added.

Mr. Nehru gave four factors which were necessary to abolish poverty from the country: (1) People must increasingly take to science and technology; (2) Industrialisation of the country; (3) People must learn to work in co-operation and harmony; and (4) More production from agriculture with the help of modern methods.

Round The World Tour For "Argosy" Freighter

A NEW British freighter aircraft, the Armstrong Whitworth "Argosy," with a visit to Scandinavia this week, will start a series of overseas tours which will take it round the world in the next twelve months. Fitted with four Rolls-Royce Dart turbo-prop engines, it can carry 13.5 short tons (27,000 pounds) of freight or 83 economy class passengers, or a mixed payload of both freight and passengers. For quick conversion from passenger to freight-carrying, the triple seats can be folded away into the fuselage. The freight-carrying "Argosy" can be fully loaded and unloaded in twelve minutes.

Four "Argosy" aircraft have already been ordered by an American company, and the aircraft is now being built at the rate of one a month. Demonstrations of the aircraft's serviceability have taken place during tropical trials in the Sudan. An "Argosy" has now left for the second stage of the trials at Nairobi. The aircraft is expected to complete its full certification programme to both British and American standards by next March.

"Friendly Link" Between India And Neighbouring Countries

MR. NEHRU said in Poona on October 5 that Urdu was 'one of our own languages' and there was nothing 'foreign' about it.

The Prime Minister who was unveiling a portrait of Mahatma Gandhi in the Assembly Hall of Molelina Anglo-Urdu High School, said that Urdu had played a great role—and was continuing to play—in enriching other languages. Besides, it was a "friendly link" between Afghanistan and the Middle East countries.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

20 Lakh People Face "Grave Situation"

MORE than 300,000 people hopefully waiting for succour in Murshidabad district of West Bengal were plunged in despair again when the determined efforts of the Army, Air Force and other relief parties to air-drop food were hampered for the second day on account of the high level of floods.

An estimated two million people in five districts of this State are facing a "grave situation."

The high level of the floods made airdropping of food futile and wasteful. By persistent efforts however, relief parties air-dropped 800 bags of rice in 12 different places.

As the floods continued to destroy everything in its wake 13 more deaths were reported bringing the death toll to 41.

Hundreds of people have taken refuge on roof-tops and other elevated places as their towns and villages are submerged in five to six feet of swirling water.

Several relief camps have already been opened by the Government of West Bengal in which some 200,000 people have been given shelter. The floods in West Bengal have affected an area of approximately 6,000 square miles. Thousands of acres of beautifully rich and golden paddy ready to be harvested have been completely destroyed. No definite estimate of the extent of the damage can be given now.

The adjoining State of Orissa has also been ravaged by floods. A cable report received in Bombay states that more than 100 persons were killed by floods and tidal waves during the past week. Sixty-four bodies have

been recovered from the muddy swirling waters of the flooded rivers but many are still missing.

Nutan Judged Best Actress

The film critics adjudged Nutan and Raj Kapoor as the best actress and the best actor respectively of 1958, at the fourth annual film critics award presentation ceremony in Bombay.

12th Anniversary Of Gandhigram

The twelfth anniversary celebrations of Gandhigram, a 400-acre campus housing about 20 different training institutions for village and educational workers and craftsmen in South India, was inaugurated by a Minister of Madras State.

Research in basic education, village industries and social work is being conducted on a work-and-learn basis in Gandhigram with Union and State Government aid.

The concluding function of the two-day celebrations will be presided over by India's Vice-President, Dr. Radhakrishnan.

The Prime Minister, Mr. Nehru has sent the following message: "I send my good wishes on the occasion of the 12th anniversary of Gandhigram. Two years ago I visited Gandhigram and carried away with me a vivid memory of the good work being done there. I found in Gandhigram a happy synthesis of many types of approaches about which people often argue elsewhere. Gandhigram, has indeed become one of those places in India which fill one with hope and confidence for the future."

Gramophone Records

MADE IN INDIA — AT HALF PRICE

4/6 EACH OR TWO FOR 8/3

Selected single numbers available from latest films.

Also Urdu Quawalis; Hindi: Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets.

Latest Gujerati Records: Only at 3/- each or two for 5/-

Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers

MAIL ORDERS ACCEPTED — FREE PACKING

SELLING FAST.

Write for detail specification, gladly supplied on application

NATIONAL RECORDS

18 Ajmeri Arcade, off Grey Street,
DURBAN. — Phone: 25628.

THE QUEENSLAND INSURANCE

COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE.

106 MANSFIELD ROAD,

DURBAN.

P. O. Box 476.

TELEPHONES 47453 & 47888.

Mail Order Diwali Card Price List

109	Religious Real Photo Medium (Plain)	9	6 dozen
110	Religious Real Photo Medium (Tinted)	12	6 "
111	Religious Real Photo Large (Plain)	15	0 "
112	Religious Real Photo Large (Tinted)	24	0 "
123	Floral Series	1	0 each
123T	Floral Series Tinselled	1	3 "
113	Floral Series	1	3 "
113T	Floral Series Tinselled	1	6 "
114	Floral Series	2	0 "
115	Floral Series	2	3 "
116	Floral Series	2	9 "
116T	Floral Series Tinselled	3	0 "
118	Cheque Books 12 Pages	2	0 "

ENGLISH SONG BOOKS

Mother India and Bhabhi	1	6
Adari, Nagmani, Seema, Mausi, Ohandan and Baap Bete	1	6

Please Note—If customers prefer cards sent on COD basis, please send COD deposit of 5s.

Cash with order. Postage Free
Strictly No Returns, Exchange
or Approval.

Obtainable at Our
Only Address:

**BHARAT MUSIC
SALOON AND
BOOKSELLERS,**

266 Grey Street,
DURBAN.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Selected Letters of Gandhiji	1	6
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapoo's Letters To Ashra m Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World —By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	10	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Manubehn	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bloodan Yajna	2	0

Obtainable From:

“Indian Opinion”
P. Bag, Durban, Natal.

ઓપિનિયન

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૬૦૩માં સ્થપાયું.
ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

Price 4d.

*

ગુન અને માહિતી જેટલા વધુ હોય તેટલા સારા છે, પણ આપણી સમજ અને સારાસાર પારખવાની શક્તિ એના પાર હેઠળ દયામાં જતી ન બને છે.

—ગાંધીજી.

*

પુસ્તક ૫૭ મુ—અંક ૪૨

તા. ૧૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૯.

છુટકે નકલ પે. ૪

ચિનની સામે હિંદનું વલણ

વિજયાલક્ષ્મી યુનેમાં ચીનને લેવા કહે છે

હિંદનમાં હિંદના એલચીનું સ્થાન ધરાવતાં શ્રીમતી વિજયાલક્ષ્મી પંડિત અમેરીકાની યુલાકાતે તા. ૬ ફીના ગયા છે. ત્યાં જવાને આશય હિંદની ચીન સામેની વલણ વિશે લોકોને સત્ય હકીકતથી વાકેફ કરવાનો છે. તેઓ બુદ્ધા બુદ્ધા સ્વયં છ ભાષણો આપશે અને હિંદની નીતિ વિશે ફેલાયલી ગેર સમજ દુર કરશે.

કેલિફોર્નિયા યુનિવર્સિટીમાં ભાષણ કરતાં શ્રીમતી પંડિતે જણાવ્યું કે, “હિંદની પ્રજાની કસોટીનો અમય ઉભો થયો છે એમાં તે પાર ઉતરશે એમ હું માનું છું. અમે નથી માનતાં કે પટોશી કેમ્બુનીસ્ટ હોય કે ગમે તેવો

દેશ હોય તો કહી તેની સાથે સુખ શાંતીથી નજ રહી શકાય.

યુનાઇટેડ નેશન બંધાજ રાષ્ટ્રો ને એકત્ર કરવા માટે ઉભુ થયું છે. જ્યારે રશીયાજ અંદર છે ત્યારે લાલ ચિનને શા માટે અંદર ન લેવાય? અને તેથી જ અમે અમારી ચીનને યુનેમાં લેવા ની ઈચ્છા હમેશા દર્શાવીએ છીએ અને હજી પણ દર્શાવ્યું. અમે માનીએ છીએ કે દુનીયાનો પ્રશ્ન તેને અંદર લેવાથી જ ઉકેલાશે.

કદાચ તમને બધાને એમ થશે કે આમ ચીનનો પક્ષ લેવા છતાં અમે ચિન સાથે શા માટે આજે કમનશીપ, સંબંધમાં ઉતર્યા છીએ. એક દેશમાં જે પ્રચલીત હોય એ બીજાએ લેવું જ બેધએ એમ અમે માનતા નથી.

એન. આચ. સી.નું ગંભીર નિવેદન

ચીનના કમ્યુનિસ્ટ સમરત હિંદમાં જે પ્રમાણ અને મહારામણ પસરી છે તેની અસર સહાય આફ્રિકા પર પણ થઈ છે. ખાસ કરીને દ્વિતીયાપર કારણ તેઓ દિંદને એક ઉચ્ચ ભુમીકાએ જોવા ઈસોલર દતા. આથી આ બારામાં નાટક ઇન્ડિયન કોંગ્રેસ આજ સુધી મેન બળનું હતું તે વિશે દીકાઓ પણ ચતી. અંતે હવે એક નિવેદન છે. નાવકરની સહી સાથે પ્રસિદ્ધ થયું છે.

આ નિવેદનમાં ઘણી સંબાળ પૂર્વક રાષ્ટ્રો બળબીને અને તોળી તોળીને વાપરવામાં આવ્યાં છે. એના પરથી આપણને જણાવું નથી કે કોંગ્રેસ કલા પક્ષમાં છે. ચિને આજે જે હિંદની ટેટલીક શુભી લઈ લીધી છે તે ન્યાયી છે કે અન્યાયી એનો તેમાં ઉલ્લેખ નથી. પંચ શીલાનો અંક કરી ચીને આ પક્ષ બધું છે તે સામે પણ એક પણ હરફ નથી. આથી બધુવા ઘણી ઈસોલરી છે કે કોંગ્રેસ ચીન તરફ છે કે દોંદ તરફ.

એ ચીનને સ્થાન નહીં આપીએ તો દુનીયાની સ્થિતિ વધુ બગડશે. આપણો એ સિદ્ધાંત નથી કે કેમ્બુનીસ્ટને નથીજ સંખવાના. તેમ હોત તો રશીયાને સ્થાનજ ન નહોત.

પ્રત્યેક રાષ્ટ્રો માટે શાંતી ઘણી

જરૂરી છે તેથી હિંદે પોતાની પરદેશ નીતિ કોઈ પર પણ ચઢાઈ ન કરવાની રાખી છે. આજી બેંબના અખતરાઓ હજી ચાલુ રહે છે એ હિંદને જરાપણ ગમતું નથી. એ માનવજાત માટે ઘણા વિનાશક પ્રયોગ છે. હિંદે પોતાની આર્થિક ઉત્તતી કરવા માટે ઘણા વર્ષો સુધી રાશીર અને મનથી મહેનત કરવી પડશે.

પાકીસ્તાનનું નવું બંધારણ

પાકીસ્તાન પોતાના બંધારણમાં લોકશાહીની નવી ભાવના-નવી રીત સામેલ કરવા માગે છે એમ પાકીસ્તાન ના પ્રમુખ જન. અયુબખાને લંડનના ડેલી એકસપ્રેસના સંવાદ-લાતાને આપેલી યુલાકાતમાં જણાવ્યું હતું.

જન. અયુબખાને જણાવ્યું હતું કે ગામડાંમાં રહેતા લોકો પોતાના ગામડાંના માણસોને અને ઓફીસરોને સારી રીતે ઝોળખતા હોય છે, અને એ ગામડાંના લોકોજ સારી રીતે જાણતા હોય છે કે કેણુ સારો છે અને કેણુ ખરાબ છે. અને તેથી તેઓ પોતાની આ મહિતી સુજબ તેઓનેજ મત આપે.

ગામડાંના આજ લોકો બહાર ખાતે રહેતા માણસોને કે ઓફીસરોને તો રૂબરૂમાં ઝોળખતા પણ ન હોય, એટલે પછી તેમને જ્યારે એવા માણસો માટે મત આપવાનું કહેવામાં આવે ત્યારે ગામડાંના એ માણસો ઉપર જેમની લાગવગ વધુ ચાલે તેમના કહેવા સુજબજ તેઓ મત આપી આવે. આ સાચી પ્રથા નથી.

અને તેથી પાકીસ્તાન જે

નવું બંધારણ લાવવા માગે છે તેમાં ગામડાંની ભૂમીકાએ ચુંટણીની પ્રથા અખત્યાર થશે જેથી મતદારો જે માણસોને ઝોળખતા હોય કે જાણતા હોય તેમને માટે મત આપી શકે.

બંધારણની બહાર યુવતીઓ

કુમારી આરતી શાહ જે કલકત્તાની ૧૯ વર્ષની બાળા છે એને ઇંગ્લીશ આડી ૧૬ કલાક અને ૨૦ મીનીટમાં તરી પાર કરી દતી. બંધારણની બંધેના બહારીમાં પહેલો નંબર લેતી જામ છે. એક મેન ગીતાએ થોડા વખત પહેલા હવાઈ દળમાં ભાગ લઈ એને જોઈતી બધી પરીક્ષાઓમાં ઉત્તીષુ થવા રિમાનમાંથી જની દારા જમીન પર કેતરવાની તાલીમમાં પણ પસાર થઈ અને હવાઈ દળમાં પ્રથમ હિંદી સ્ત્રી તરીકે સામેલ થઈ છે.

શુભેચ્છાના સંદેશો

દિવાળી આવે છે. નવુ વરસ તેની પાછળ પાછળ આવી ઉભુ રહેતે. આ મુબ પરવેને દિવસે મીત્રો સમારનેહીએ અને માહકો તથા વેપારીઓને તમારી શુભેચ્છા આ પત્રકાદા પાઠવવા અમને તુરત લખી મોકલો.

શુભેચ્છાના ભાવો

દોઢ ઈંચ ડબલ ફોલમ પા. ૧-૧-૦
૩ ઈંચ ડબલ ફોલમ પા. ૨-૨-૦
૫ ઈંચ ડબલ ફોલમ પા. ૫-૫-૦

વ્યવસ્થાપક,
ઈન્ડિયન ઓપિનિયન.

નોંધ

તમારા મિત્રોને અને કનેહી-એને શુભેચ્છાના સંદેશો એકલવા ઇચ્છતા હોય તો તા. ૨૨ પહેલા અમને મળી લખ તેમ તુરત મોકલી આપશો.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૬ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૯.

બીન-ગોરા માટે બંને સરખાજ છે

જ્યારે લખાઈ રહ્યું છે ત્યારે ૧૮ વર્ષની ઉપરના યુની-યતના ગોરા મતદારો એટલે કે સાવ અણસમજી યુવકો અને યુવતીઓ પોતાનો મત આપવા મત સ્થાને ઘસારો કરી રહ્યા છે. આ મનો યુનીયનની ચાર ધારાસભાઓ માટેના છે. આ યુનિટની જગ્યામાં બે ત્રણ ઉભા થયેલા બહુતા સભ્યો વગર બીજા બધાએ પોતાનું જીતુ પુરાણ રડ ગાણ ગાયું હતું. નેશનાલીસ્ટ લોકો માને છે કે ફક્ત તેઓ જ એક એવી શક્તી ધરાવે છે કે કાળાઓનો પ્રશ્ન તે ઉકેલી શકે યુનાઇટેડ પક્ષના સભ્ય શ્રી ડગલસ મીચલે જરી પુરાણ રડ ગાણ ગાયું કે “કાળા લોકો કદી ઇન્જવા બેગ નથી તેઓનો નિકાલ કરવો જોઈએ” અને તેમને પીઠ બળ આપનારાઓએ તે ગણ ઉપાડી લઈ હવે ગાયા કરવાનું વિચાર્યું” લાગે છે. બીજા બધે રંગલેડને મધ્ય બીંદુએ રાખી ‘યુનિટ’ની જગ્યાએ લખાયા હતા, પણ નાટાલના બંદર વિભાગમાં “કેળવણીના ક્ષેત્રમાં સરકારે કરેલી દબાવણી” અને સી.એન.ઇ. (કોમ્યુનિસ્ટ નેશનલ એજ્યુકેશન) વિશે વધુ બે લાચું હતું

નાટાલના બે પ્રગતીપથી સભ્યોએ રાજકીય ક્ષેત્રમાં પોતાનો મત થોડો જુદો દર્શાવ્યો છે. એ કે જ્યાં સુધી બીન-ગોરાઓને લગ્ય પટે છે ત્યાં સુધી તે ઘણું જ નણવો અને મહત્વ વગરનો ગણવ. છતાં તે ગોરાઓના સમુદાયમાં એક નવી જ ચીનગારી રૂપે ગણી શકાય. આથી અમે આશા રાખીએ છીએ કે તેઓ યુનિટ આવે. પણ ખરે-જોતા રાજકીય દ્રષ્ટિએ યુનાઇટેડ પક્ષ અને નેશનાલીસ્ટ પક્ષ વચ્ચે જ આ જગ્યાએ લેવાશે. આ પ્રગતીપથી યુનિટ તો પછી તેમનો અગ્રજ નહી વતજ રહેશે.

આજે રાજકીય મહાપક્ષોમાંના નેશનાલીસ્ટો આફ્રિકા ખંડ ડેટલું બળવાન છે તે વિશે વધુ માહિતગર લાગે છે. થોડા દિવસ પહેલા નેશનાલીસ્ટોની એક સભામાં ડો. ફરુચ્ચંડે જણાવ્યું હતું કે આફ્રિકાનો રાષ્ટ્રવાદ સિમ્પોષોની દક્ષિણે ધીમે ધીમે દાખલ થશે. (એટલે કે યુનીયનમાં આવશે) તેમજ દક્ષિણ આફ્રિકાના માણ પ્રધાનો તથા અમલદારો એમ જણાવે છે કે આફ્રિકાને જો રાજકીય ક્ષેત્રમાં ભાગ નહી અપાય તો આ દેશનું વાતાવરણ ઘણું ગભીર બનશે. પણ આ સુચનનો અમલ તેઓ એવી સુખંતા ભરી રીતે કરવા ઇચ્છે છે કે કચડી ન શકાતા આફ્રિકાને બાન્દુ સ્થાન આપી તેમના જોડા બંધ કરવા.

જો ગોરાઓએ ૨૦૦ વર્ષ પહેલા હુશીયારી વાપરી હોત અને ગોરાઓ માટે એક અનામત સ્થળ રાખી શહેર બંધવું હોત તો બીન-ગોરાઓ અણુનો તરીકે ઇલાયદાવાડામાં ગંધાતા પડયા હોત. પણ ડો. ફરુચ્ચંડે બંધવું જોઈએ કે તેમનું આ સ્વપ્ન તેઓ વીસગી નદીમાં સીદ નહી કરી શકે.

નેશનાલીસ્ટો જકકી છે ત્યારે યુનાઇટેડ પક્ષ અપ્રમાણીક છે. યુનાઇટેડ પક્ષ કહે છે કે “સત્તા ગોરાઓએ જ ધરાવવી પણ ન્યાય થી રાજ્ય કરવું” આમ છતાં જ્યારે જ્યારે મી આફને પુંજવા માં આવ્યું હતું કે, “નાટાલની મ્યુનીસીપલ યુનિટમાં ડોલોરિયાને મત આપવાનો અધિકાર અપાશે” ત્યારે તેને હમેશા જોખમી “ના” સંબળાવી છે.

આફ્રિકાનો તરફની વલણ નેશનાલીસ્ટ કરતા પણ યુનાઇટેડ પાર્ટીની ખરાબ છે. અમે સખળપણે કહી શકીએ છીએ કે તે ખરાબ છે. યુનાઇટેડ પાર્ટીના જ સંભ્યોએ જ ફરીયાદો કરી છે કે ફરુચ્ચંડે આફ્રિકાની કેળવણી પાછળ ઘણું ખર્ચ કરે છે અને ગોરાઓની જગ્યાને પડવી આફ્રિકાને આપે છે.

આ બધી પ્રાથમિક વાતો બેવા છતાં બીન-ગોરાઓ માટે આ બંને રાજકીય પક્ષો સરખા જ ભયજનક છે એટલે એ બેમાંથી ગમે તે એક સત્તાપર આવે એનાથી એમને હર્ષ કે શોક કંઈજ થવાનો નથી. કારણ બંનેની એક નહી અને બીજી રીતે બીન ગોરાઓ તરફની વલણ તોછડી અને અપમાનજક તથા અન્યાયીજ રહેશે.

આવા સમયમાં પ્રગતીપંથના સભ્યો એવી આશાના ચિન્હો સાથે ઉભા છે કે બીન-ગોરાઓને એમ લાગે છે કે, કાંઈ નહી તો પણ ભલે થોડો તો પણ રંગલેડ તેઓ યુનિટ તો બોલો કરશે. આ સમયમાં કે જ્યારે બીન-ગોરાઓના દીલોમાં સખત જખમો પડયા છે ત્યારે આમ કરવાની ઘણી જરૂર છે. કારણ બીન-ગોરાઓના દીલમાં જે એક ખરાબ ભાવ પેડો છે તે દુર કરવામાં નહી આવે તો સમસ્ત આફ્રિકાનું ભાવી ભયજનક છે.

માનવતાનો પોકાર

શ્રીમતી સુશીલા ગાંધી

જ્યુસની માનવતાનું પ્રમાણ ત્યારે જ પરખાય છે કે જ્યારે તે દુઃખી એની મદદ માટે પોતાનો હાથ લંબાવે છે. સાધારણ રીતે અમે ત્યાં અને ગમે તે બતીના અને અમે તે દેશના લોકો પર સંકટ આવ્યા ના ખબર સાંભળે ત્યારે જેની માનવતા દામે અને મદદ માટે હાથ લંબાવે તેની માનવતા સૌથી ઉત્તમ. પણ જ્યારે પોતાના જ દેશમાં અને પોતાનું-પોતા પહુ-બધાં હોય ત્યાં માનવતા ઉભરાય ત્યારે તે માનવતા મધ્યમ. અને ફક્ત પોતા ના જ કુટુંબ અને ઈયા છોકરાઓની આસ્ત જ જે માનવ હલાવે તે કનિષ્ઠ માનવતા ગણાય. એને માનવતા કહેવાય કે કેમ એ પણ એક પ્રશ્ન જ છે. કુતરા, બીલાડો, અને જનાવરો પણ પોતાના સંતાનો માટે હેત પ્રિત રાખે છે. સંકટ સમયે પ્રાણી માતા પણ પોતાના બચ્ચાનું જીવને જોખમે રક્ષણ કરે છે. આમાં માનવની મહત્તા પછી ક્યાં જ રહી.

આને સુરત અને તેની આસપાસના ગામડાઓમાં જે ત્યાંની મહાનદી જોએ માઝા મુકી કોપ વરતાવ્યો છે તેથી આ દેશમાં રહેતા સુરતીઓ ખુબ ચિંતીત અને દુઃખી થયા છે. કારણ તેમના કોષ અને કોષ સખા સંકટ માં સપડયા છે. “બધું ખેલ ફક્ત જીવ બચવા પામ્યો છે.” આવા ખબરો એ તેમની માનવતાને હચમચાવી સુધી છે.

સમસ્ત દક્ષિણ આફ્રિકાની સુરતી પ્રબ્લ સંકટ અસ્તોને પોતાથી બનતી મદદ કરવા ઉદાર હાથે ડાળાઓ ઉઘરાવવા મંડી છે. ઘણા બીની આંખે ત્યાં ના સમાચારોની વાતો કરે છે. એવી બે બેનો તરફથી મને એક પત્ર મળ્યો છે. જે હું નીચે આપું છું.

બેનથી,

આપના હાપમાં અને દેશથી આવતા પત્રોમાં સુરત અને તેની આસપાસના ગામડાઓમાં જે ખુવારીઓ અને જે દુઃખો લોકોને સહન કરવા પડયા છે તે વાંચી અમારા હૃદય રડે છે. આથી અમે આપના પત્રદારો એક બંદર અપીલ કરવા ઇચ્છીએ છીએ કે આ સંકટ અસ્તોને મદદ કરવા અને તેમના દુઃખમાં સહાનુભૂતી બતાવવા આ દેશની બેનો- દિવાળીના પ્રસંગે ખચો ન કરતા, તે નાણાનો સદ ઉપયોગ કરવા રેલ રાહત ફંડમાં મોકલી પોતાનો કુશ નહી તો કુશની પાંખડી આપ્યાનો સંતોષ માને.

આમ કરી માતાઓ પોતાના બાળકોને “ત્યાગીને બોમ્બી નહોતો” મહામંત્ર શિખવી શકશે કે જેથી બાળકોમાં ત્યાગની લાવના કેળવાશે.

આપની સુખરૂં બેનો.

આ બેનોને હું બધું છું પણ તેઓ પોતાના નામે હાથે ચડે તેમ ઇચ્છતી નથી. બેનોની આ અપીલ ઘણી યોગ્ય છે. બાપુજીએ વરસો પહેલા એક વાર દિવાળી વખતે આ પત્રને સંદેશો પાઠવતાં જણાવ્યું હતું કે “દોલના લાખો મરીય કંગલોને જીલતા નહી.” આને એ મરીખીમા ઉમેરો રેલે-કમો છે. આપણે આપણા આનંદમાં એમને નજ જીલવી શકીએ. પ્રત્યેક બાઇઓ બેનો અને બાળકો પોતાનો કાળો આપી પોતાની ફરજ બજાવે એવી અમે આશા રાખીએ છીએ.

હોદમાં ઘણું ઠંડાણ રેલો આવી. અને હજુ પણ રેલના સમાચારો આવે છે. પણ સુરતની રેલ ઘણી બપંકર નીવડી છે.

માનવતાને પડકારવામાં આવી છે એનો જવાબ મળશેજ એવી આશા છે. જે લોકો દિવાળીના મોજ શોખમાંથી નાણા બચાવી અમારી પર મોકલવા ઇચ્છતાં હશે તેઓ મોકલી શકે.

વિવિધ વર્તમાન

સર રાધાકૃષ્ણન અહિં નહિં આવે

આવતે વરસે યુનીવર્સિટી જોડે નાટાલ પોતાનો રોપ્પ મહોત્સવ ઉજવવાની છે તે પ્રસંગે એક આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતી પ્રાપ્તિ દિલ્હી સોહર તરીકે સર રાધાકૃષ્ણનને આ દેશમાં આવવા યુનીવર્સિટીએ આમંત્રણ આપ્યું હતું. પણ નાટાલ ઉન્ડિયન ટ્રોસિસે જણાવ્યું છે કે તે આમંત્રણનો અસ્વીકાર થયો છે. કણાને મન આ સ્વમાન બધું પમણુ જણાય છે ત્યારે કણાને એ જોડું લાગ્યું છે. કણા તેમના ન આવવાથી તેમના જ્ઞાન ભ્યાં બાપણોના રક્ત નહીં મળે એમ માની નિરાશ થયા છે.

એકજ છોડના કદ તરીકે બટાટા અને કૃષ્ણ તરીકે ટમેટાં
ચીનના એક કિસાને બટાટા અને ટમેટાના છોડનું સંકર નિપજાવીને 'પોમટો' નામનો એક નવો છોડ ઉતાર્યો છે. એમ સામ્પલાઈ ચીનની સમાચાર સંસ્થાએ જણાવ્યું હતું ત્સેમ જુધ-કેમ નામના ૨૯ વર્ષના કિસાને આ નવો વિચિત્ર પ્રકારનો છોડ ઉતાર્યો છે. આમાં વિવિધતા એ છે કે આ

છોડમાં બટાટા નિપજાવવા કદ તરીકે જમીનમાં ઉગરો અને ટમેટા છોડ પર ઉગરો. આ કિસાને સાડ એવુ શિક્ષણ પ્રાપ્ત છે અને અભિપાર છોડવા અને પ્રાણીઓ વચ્ચે વર્ણન કરતા કરીને છેલ્લાં નવ વર્ષમાં કણા સુધારા ક્યાં છે. દક્ષિણ ચીનમાં સામ્પલાઈ પક્ષની લોકસમિતિનો તે મંત્રી છે.

શતાબ્દીની ઉજવણી પ્રસંગે શિષ્યવૃત્તિઓ

ડરબનની શતાબ્દી સમેતી તરફથી મી. એન. સીંગે એક નિવેદન બહાર પાડી જણાવ્યું છે કે નાટાલની શતાબ્દી આવતે વરસે ઉજવવાસે તે પ્રસંગે પચાસ દબાર પાઉડ ભેગા કરી આફ્રિકન કલર્સ અને દોહી વિદ્યાર્થીઓને નિષ્ણાત યરા પરદેશ મોકલવા શિષ્યવૃત્તિઓ આપવાનું નક્કી કર્યું છે.

ગૃહ ઉદ્યોગ એજ ઇલાબ

લેડીસમાં ૨૭મીના ગૃહ ઉલોમ અને કુલોનો શો ઉધારો મુક્તા લાંબા મુખ્ય જલ્લતી પળી મીસીસ આર. એક્સે જણાવ્યું કે "આવ કાર્યો ધર માં આનંદ અને સુખ લાવે છે." વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે "ઓઓ પોતાના

કાર્યને કાર્યરત રાખે તો તેમના બાળકો પણ તેમને અનુસરસે આપણે જાણીએ છીએ કે આજના બાળકો કાર્યકરતા નથી હોતા પણ જો માએ શિક્ષણ, ગુણવત્તુ, અને અનેક ખાવા પીવાની વાનીઓ ધેર કરે તો તેમ કરી તે

લુલ સુધાર

ડરબન અનાથ આશ્રમ
"અનાથ આશ્રમની નવી સમેતી" મથાળા નીચે તા. ૨૧ ઓગસ્ટ ૧૯૫૯ ના અમારા છાપામાં એક ખબર પ્રસિદ્ધ થયા છે. આ ખબરમાં અનુવાદકની લુલ યદ્દ હોવાથી મોટો ગોટાલો ઉભો થવા પામ્યો છે. ખરી ખીના એ છે કે, અનાથ સમેતીની જે સ્થાપના યદ્દ હતી તે સંસ્થા અનાથ આશ્રમ કરતાં સાવ ભિન્ન છે. ઉપલી સમેતી બેકારો માટે રથપાઈ હતી અને એના કામથી અર્જનોધ જણાતા નવી સમેતી રથપાઈ છે. વાંચકો આ લુલ સુધારી અનાથ આશ્રમ વિશે ગેર સમજ ઉભી ન કરે એવી વિનતી છે. આ લુલ તરફ અમારું ધ્યાન દોરવા માટે અમે અનાથ આશ્રમના સંત્રીના કણા ક્રશ્ણી છીએ.—તંત્રી
પોતાના બાળકોને દાખલો બેસાડશે અને કાર્યરત રહેવા ગેરશે. આથી ગૃહ ઉલોગો કણા આવરમક છે અને એને મદત્વ આપવાનું જોઈએ.

જો'બર્ગની બેનોનું સ્તુત્ય કાવ્ય
સરત રેલ મંકટ રાવત કંડ માટે જો'બર્ગમાં એક સગીતી કાળો ઉધરાવવાનું કાવ્ય કરી રહી છે. તેમાં સૌ બાઈઓએ યથાશક્તિ પોતપોતાનો કાળો તેંધાવ્યો છે. પરંતુ બેનોએ પણ એમાં પોતાનો કાળો આપવો જ જોઈએ એવો આશયથી પચાસેક નેટલી બેનો જો'બર્ગના પાટીદાર હોલમાં ભેગી યદ્દ અને તેમાં દરેકે સારી જોવી રકમ તેંધાવી નાણાં ઉધરાવવાનું કાવ્ય થર કહ્યું તથુ તથુ—આર આરની ટુકડી માં બેનો શરેરના જુદા જુદા લત્તાઓ માં માત્ર બેનો પાસેથી જ કાળો ઉધરાવવા નીકળી પડી. કકત બે જ લિવસમાં તેમણે આશરે ૧૦૦૦ પાં. નેટલી મોટી રકમ એકઠી કરી રાહત ફંડના વ્યવસ્થાપક શ્રી કાનજીભાઈ બાણાભાઈને—સોંપી દીધી છે. "બેનો અપૂર્વ બક્ષિત અને પ્રેમ કરેલાં હોય છે." એ જાતની પૂજા બાપુજીની અચળ માન્યતા જો'બર્ગની બેનોએ સાબીત કરી પતારી છે. આ કાળા માં ડેટલીક બેનોએ તો પોતાના સિનેમા-કપડાં વગેરેના અર્થમાં કાપ મુકી ગળ ઉપરાંતની રકમ સર્કાર આપી છે.

માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજટેરીયન લોન્જ

૧૨૬-૧૨૮ પ્રીન્સ એડવર્ડ્ સ્ટ્રીટ, ડરબન.   ફોન ૬૭૫૭૧.

માલિક: ડી. હીરા,
              મી. નાના
              પી. ચુખા
              ડી. પ્રાણુજીવન.
નેનેજર: એમ. કેશવ

— તુલન વર્ષાલિનંદન —

ધરધર જગમગ હીપ જલાવી
આનંદ અતિ, અભિનય કંઠ લાવી
અધિન માસ અમાસ ઉજળી
આવી દિવાળી! આવી દિવાળી!!

ધરને ટોડલે દિપક જ્યોત બલે પથરાઈ પરંતુ મનને ટોડલે આનંદ જ્યોત પાથરવા માટે માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજટેરીયન લોન્જની મીઠાઈનીજ આવસ્થકતા પડશે.

શુદ્ધ સ્વાદિષ્ઠ અને તે સાથે સાત્વીક અને અનેરો આનંદ સર્જાતિ ચોખ્ખા ધીની આરોગ્યકાયક મીઠાઈઓ માટે હમેશ નામ યાદ રાખો.

(૧) એકવાર ઓરડર આપી સંતોષ મેળવો.
(૨) બહાર મામના ગ્રહોને આગળથી ઓરડર મોકલવા વિનંતિ છે. યુનીવર્સમાં ઠોપ પણ જગ્યાએ મીઠાઈનું પાર્સલ તમારા સમાં સ્નેહીને વેળાસર, પહેંચાડવામાં આવશે.
દિવાળી માટે ખાસ ઘટાટેલા લાવો રાખ્યા છે.

બહાર મામ કે પરદેથી આવનાર પેસેન્જરો માટે અગાઉથી ખબર આપવાથી રહેવા સુવા માટે રીઝર્વેશન યદ્દ શકરો.

આ એક જેવું રથળ છે કે જ્યાં સ્વચ્છતા, સુવચતા સુવ્યવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે. અને જ્યાંથી સ્ટેશન બજાર કે બંદર નજીક પડે છે, જેથી સમયનો બચાવ થાય છે અને ઢરવા કરવામાં મેળ આવે છે!

હિંદનો પત્ર

(અમારા અખરપત્રી તરફથી) ૧૯-૯-૫૯.

સીયાન હિંદ સરહદ વિશે નહેરૂ

તી. ૪ અક્ટોબરના પંડીત નહેરૂએ મુંબઈમાં જણાવ્યું હતું કે, હિંદ સીયાન સરહદ વિશે, વાતો કરવા હું તકવાર છું પણ એનો અર્થ એમ નથી કે હિમાલયને આપી દેવા માયુ છું એવું કદી નહીં બને. ચિનાઓ ફક્ત હિમાલયને જાળવવાજ નથી માત્રતા પણ છેક આપણા ઉભરા પર આવી ઉભરાં માગે છે. આવી રીતે અમે આપણા દેશને વિશાળ ભાગ કોષ્ટ દિવસ ન આપી શકીએ.

પુરાણ કાળથી હિંદના ઇતિહાસમાં અને સંસ્કૃતિ તેમજ નાગરીકોમાં હિમાલય વધુ મહત્વનું સ્થાન ધરાવતો આવ્યો છે. પછી આપણે કેવી રીતે એ વધુ ભુલીને હિમાલયને જતો કરી શકીએ?

વધુમાં તેમને દર્દ બરે સાહે ઉમેયું કે, એશીયાના એ મહાન દેશો હિંદ અને ચિન વચ્ચે આવેા મન દુઃખનેા ખતાવ બન્યો છે તે મને ઘણો આધાન ઉપજાને છે. એ દબર વર્ષો સુધી તેઓ સારા પાડોશીયેતી જેમ રહ્યા છે. અને ક્યારે પણ તેમની વચ્ચે કદી કડવાસ નથી થઈ. હું હમેશા માન તેા કે આ બન્ને દેશોએ મૈત્રી બંધી સંબંધે રહેવું જોઈએ. આપણા બન્ને વચ્ચેના ઝમડા આપણા પોતાના લાગેા માટે જ કદી ન કરીએ પણ સમરત એશીયાને અને દુનીયાને લાભ યાજ એવા કરવા જોઈએ.

સુડીવાદ પણ નહી અને નહી સામ્યવાદ

પંડીત નહેરૂએ કહ્યું કે, હિંદે ચઢાઈ ન કરવાની નીતિ અખત્યાર કરી છે. આજ નીતિ પરદેશના વિચારોને અપ નાવવા વિશે પણ સ્વીકારાઈ છે. હિંદ અમેરીકાની વિચાર સરળી પસંદ કરી સુડીવાદને નથી નોતરવા મામતી કે નથી સ્વીકારતું અનુકરણ કરી ડેમ્યુ-નીઝમ-સામ્યવાદ લાવવા મામતી. તે પોતાની પ્રમતી આવા અનુકરણથી નહી જ સાધી શકે. ડાર્જ માઈસની પછી નીતી ઇતિહાસે જુદી ઠેરવી છે. હિંદે તેા પોતાનો જ રસ્તો શોધવો પડશે અને તે ઢારા જ પ્રગતી કરવી પડશે. ઘણા અર્થશાસ્ત્રીઓ જેઓ મહાન છે અને પરદેશથી આવેલા હતાં તેઓએ સ્વીકાર્યું છે કે પ્રત્યેક દેશની પરીસ્થીતી અનુસાર જ તેની

આર્થિક પ્રગતિ કરવાનો માર્ગ શોધવો જોઈએ. આપણા દેશની પ્રગતી નીચલા માર મુદ્દાઓ સાધી શકાશે.

૧. લોકોએ વિજ્ઞાન અને ઉદ્યોગને આસરેા લેતા શિખવું જોઈએ.
૨. દેશનું પંચીકરણ.
૩. લોકોને સહકાર અને સંગઠણ.
૪. આધુનિક રીતે ખેતી કરી પાક વધુ ઉત્પાડવો.

મેનનને નહેરૂની અંજલી

પંડીત નહેરૂએ કહ્યું કે મેનન જેવા સંરક્ષણ પ્રધાન ખીળ કોઈ નહી મળે. ઉદ્ધતા ત્રણ વર્ષથી એમને વિવિધ ક્ષેત્ર માં ને પ્રમતી સાધી છે તે અખોડ છે. અને સંરક્ષણના ક્ષેત્રમાં વિજ્ઞાન અને યંત્રોમાં આપણે પહાત હતાં તેની પ્રગતી કરી છે. વિમાની દળ માટે વિમાનો બનાવવાનું હવે હાય ધરાયું છે અને ટૂંક સ હવે આપણે બનાવતાં થયા છીએ અને તે બાબરમાં વેંચાય છે તેના કરતાં ઘણી સસ્તી મળે છે. આમ વિવિધ ક્ષેત્રમાં સંરક્ષણના સાધ નો પુરાપાડી દેશને સ્વતંત્ર કરવા તરફ તેઓએ ધ્યાન આપ્યું છે.

રામકૃષ્ણ મિશન રેલ પીડીતોની ખઢારે

કલકત્તાના રામકૃષ્ણ મિશનના સ્વામી શ્રી સંજુદાનંદજી તા. ૨૯મીના સુરત આવી પહોંચ્યા છે. એમની સાથે એમના સાથીદારો પણ છે. તેઓ હાલ શ્રી પ્રેમચંકર ભટ્ટ, શ્રી કલ્યાણજી મહેતા, શ્રી લલ્લુભાઈ દરિભાઈ પટેલ, શ્રી દયાળજીભાઈ અને કલેક્ટર શ્રી એસ. એમ. દુદાણી સાથે મંવજ્યા કરી રહ્યા છે. તેઓ દોઢથી એ લાખ રૂપીયા ખર્ચવાના છે. તેમણે મગે તે આમતું એક યુનીટ પસંદ કરવાની માગણી કરી છે, હાલતો વધુમાં વધુ અસરગ્રસ્ત વિસ્તારો કેસાડ અને વરાછા છે, એટલે એ એમાંથી મગે તે એક યુનીટ. તેઓ પસંદ કરીને પોતાનું કાર્ય શરૂ કરશે એમ લાગે છે.

કાવેરી, અંખિકા ને વેંગણીયા નદીઓમાં આવેલાં ધસમસતાં પૂર

ખીલીમોર, કમ્બીના કાવેરી નદી માં પૂર આવ્યા બાદ અંખિકા નદીમાં ધસમસતા પૂર આવ્યાં હતાં. આ પાણી

શીશુવાણું હોવાથી ઝંખના બંધોમાં વરસાદ વધારે પડ્યો હોવાને જોઈએ એમ માનવામાં આવે છે. રાતના દસ વાગ્યે ખંદરની નવી નેટી પાણીમાં ડુબી ગઈ હતી. નદીમાં હજી પાણી વધી રહ્યાં છે. મણુદેવીની વેમણિયા નદીમાં પણ પૂર આવ્યાં છે અને ખંખારા પર ત્રણ કુટ નેટલાં પાણી વહી રહ્યાં છે. ૨૯ મીના મણુદેવી એ. ડી. વહેવાર બંધ કરવામાં આવ્યો છે.

કોર મામતો બંધારને હવે ખસેડવાનું કામ હાય ધરાયું છે એ માટે અમદાવાદથી કોપરેશનની મદદ માગી હતી તે મળી છે.

યુગ આગે બઢા હૈ (વિનોબા)

આજ કે જમાને મેં બહુત આગે બેઢ કુમે હૈં ઓર આજ કી 'રિપરિ-ન્યુઅલ વેલ્યુઝ' (આધ્યાત્મિક મુલ્ય) પૂરાને જમાને કી 'રિપરિન્યુઅલ વેલ્યુઝ' સે બહુત આગે બઢી કુઈ હૈં. મહા-ભારત કા કિરસા હૈ. એક બરી સખા મેં દ્રૌપદી કા લાખા બતા હૈ કિ કયા પાંડવો કા હસ પર હક હૈ, તેા 'બીષ્મ, કૌણ, વિદુર' બયે વિચિત. માને હસ જમાને કે મહાજાની બી હસકા જવાબ નહીં દે સો. ઇતના વઢ ઉનકે હિયે કહીન સખાલ બન મયા. લેહીન ઇસમે કયા કહીન હૈ? કયા આજ ઇસમે કિસી કો કોઈ ઇક હૈ કિ ખાવિંદ (પતિ) કો ઓરત પર ઓસા હક નહીં હૈ કિ વઢ હસે એચ સો. લેકિન હસ જમાને કે મહાજાની, ખરે આલિમ બી ઇસકા ફેસલા નહીં દે સો કિ કયા ખાવિંદ અપની ઓરત કો એચ સહતા હૈ? ઇસ તરફ ઇસ જમાને કા 'કોન્સેન્સ' (રિવેક જુદિ) પુરાને જમાને કે 'કોન્સેન્સ' સે આગે બઢા કુઆ હૈ. એક સાદી-સી ખાત લીજયે. ઇંગ્લેંડ ને ૧૫૦ સાલ પહેલે હીંદુસ્તાન પર હમલા કિયા, હસ પર કબ્જા-કર લિયા. ઇસ તરફ ઇંગ્લેંડ હીંદુસ્તાન કો નિમલ મયા. લેહીન વઢાં કી જનતાને હસકો કોઈ ખાસ સુખાલિત નહીં કી. લેકિન અબી ઇંગ્લેંડને ઇજાત પર હુમલા કિયા, તેા વઢાં કી જનતા ને હસકો ખિલાઈ આવાજ ઉઠાયા, પ્રદર્શન કિયે ઓર આખિર વઢાં કી કુકમત કો વઢ કદમ વાપસ લેતા પડા. વઢ કિરસા બતા રહા હૈ કિ સમાજ કા 'કોન્સેન્સ' કિસ તરફ આગે બઢા કુઆ હૈ.

સુરતમાં આવેલી રેલની વિગતો

ઈસવીસન ૧૭૨૭, ૧૭૭૬, ૧૭૮૨ ૧૮૧૦, ૧૮૨૨, ૧૮૩૫, ૧૮૩૭, ૧૮૭૬, ૧૮૮૨, ૧૮૮૩, અને છેલ્લી ૧૮૮૪ની હતી. ત્યાર પછી આ ભખંકર ૧૯૫૯ની રેલ આવી છે. આ રેલથી સુરતની દોઢ લાખ એકર જમીનમાં પાણી ફરી વળ્યા કે જેમાં પાક હવેનો. આ જમીનમાં વાવવા દોઢ લાખ રૂપીયાનું ખીયારણુ જોઈશે સરકાર આ ખીયારણુ તમાતી પર આપશે. તે ઉપરાંત ડાહોરના એક ભાઈએ ખીયારણુ માટે ૧૫૫૧ રૂપીયા પોતા તરફથી આપ્યા છે. કલકત્તાની મારવાડી રીલીફ કમિટી બાટપોરા ગામ ને પુનઃ વસવાટ નેવું કરી આપશે અને એનો ખરચ મારવાડીઓ આપશે એમ નક્કી થયું છે. કોરમાં આવેલા જૈન ઉપાશ્રમમાંના હનરો વરસો જુના પુસ્તકોનો નાશ થયો છે. આ પુસ્તકો જૈન ધર્મના અભ્યાસીઓ માટે ઘણા ઉપયોગી હતાં ઇસ્ટ આફ્રિકાના ગુજરાતીઓએ રૂપીયા દસ હજારનો ઢાળો મોકલ્યો છે.

પુરમાં તથાવલા ઘણા પશુઓને ઉગારી લઈ રાહત કેન્દ્રે સાચવ્યા છે. આ ઢોરો તરતા તરતાં નવસારીના દરીયા કાઠે આવ્યા હતાં તેમાંથી ઉગારી મોરખીના કરતુરયા આશ્રમમાં સચવાયા છે.

માથે બાંધવાની રીજન અને વેણીઓ
 મખમલ, સાદીન, ટાફેટા સીકકની, રીજન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઈઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જરૂરયાત રીજનેા મળી શકશે.
 ખચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ છીકાયત લાવે બનાવી આપવામાં આવશે.
 અંજોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોલન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ઓચર્સ મળશે.
 ટેબલ પર મુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુંદર કુલો મળશે.
ટેકાણું : માખરો હેલ્ડસ (મો.) લી.
 લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેલ્ડ મેન્યુફેક્ચરર,
 ટ્રાન : ૮૩૫-૭૬૬૨ પહેલે માણે, બોકસ પરપાઠ,
 માસ્કર મેન્સન્સ — ૩૩ વૈરકે સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

અમારી રાજ્ય

“આ દેશમાં આપણું સ્થાન”

શ્રીમતી મુશીલાબેન ગાંધી

બેનથી—તા. ૧૮-૯-૫૯ના ‘ઈન્ડિયન ટ્રિબ્યુન’માં ‘આ દેશમાં આપણું સ્થાન’ લેખ લખ્યો. મરીબ, ધનવાન, આખાસ, વૃદ્ધ સૌને જે આપને અનુભવ થયો, જેને જાતને અનુભવ થાય છે

જે અપમાનોમાંથી અથવાને માટે કૃત્રિમ ઉપાયો, કે દીલથી ચોક્કસ પ્રયત્નો દાલ તુરત કારગત આવે જેવા ચિન્હો જણાતા નથી, ઉદ્ધુ જેવા સંભેલનો, અને સદ્બોજનો ‘પુશ્યમત’ છે જેવું લાગવાનો પુરો સંભવ છે. છતાં સહકાર, પ્રેમપુષ્ક નો સહકાર જેને એક સાચો માર્ગ છે.

દેશ હોડી માલ્યા જવાનો વિચાર પણ દરેકના મનમાં ઘોળાય છે, પરંતુ તે તો ‘ઉડામાંથી સુલામાં’ પડવા જેવી જ વાત છે. કારણ કે ત્યાંની પરિસ્થિતિ અહીંના કરતાં અનેક અણી વિષમ છે.

અપમાનોથી આપણી પ્રજા કંઈક ટેવાઈ અર્ધ છે. પરંતુ અહીંની આર્થિક પરિસ્થિતિથી લોભો મેલાસ જનતા જાળ છે. મહાન માલિક જાણે છે કે વર્ષોનું છે. ક્યાં જવાના છે. પાંચ પૈડીની કુકાનના ખાસા પાંચ-પાંચ જોકાવે છે, રહેવાની મુશ્કેલી અહીં પણ વિષમ છે. મહાન માલિકને જીવન, ત્રાસ, અને ટોપણ તેની પરકાષ્ટાએ છે. કુકાનદારને માથે અરિમાઈ ધુરં છે. ધરના હોકરાએને નોકરીએ મૂકીને પણ ખાડા ભરી શકાતા નથી, અને પ્રજા ધીમી ધીમી ઘસાતી જાય છે. તેને કોઈ આંસુ છુટનાર નથી. આખા સન આપનાર પણ નથી.

આવી જો આજુની બીસમાં પીસાવાનું છે. આપણી કોંગ્રેસો ચાપ તેટલું કામ કરે છે, પરંતુ તેને પણ આર્થિક સુધીખતોનો પાર નથી. પ્રજાને એક

સુધર વર્તે તેને પોતાનો દુસ્મન માન છે.

આ બધી પરિસ્થિતિમાં શું કરવું તે માટે કોઈ માર્ગ સુચનો નથી.

આગેવાનો તો આ દેશમાં કુકાળ છે. જે તેઓને ‘બેન’ છે. બંધનમાં છે. કામ કરી શકતા નથી, અથવા તો ‘બેન’ને તોડીફોડીને જેલને નોતરવા જેટલી શક્તિ, તાકાદ ખતાવી શકતા નથી.

આ સંજોગોમાં આમ પ્રજા ચારે બાજુથી માર ખાઈ રહી છે. તેનો કોઈ પક્ષી ધોરી નથી. અને હતાશા વધતી જાય છે.

રીશોયને કારણે વેપાર આલતા નથી. કારખાનાઓ, અને મોટી પેટી જો ખર્ચ ઉપાડી ન શકવાને કારણે માથુસોને ઝાલા કરે છે. અથવા કારખાનાઓ બંધ કરે છે. નોકરીઓ મળતી નથી. બેકારી વધતી જાય છે.

સ્કૂલોની તકલીફ તો છે જ અને તેમાં દીન પ્રતિદિન તકલીફ વધતી જ જાય છે.

આ બધા પ્રશ્નો હોલ માટે છે. પ્રજાની દીલમાં કોઈ સધીવારો નથી. કુ:ખ કાને કહેવાં જે પણ સવાલ છે. સરકારે તો આ પરિસ્થિતિ સજી છે, અને હોડીની પીડાથી તે રાજી પણ ચાપ છે. જે કુ:ખ દર્દમાં આપણા બાઈઓએ ભાકાને અમાનુષી વધારો કરી એ કુ:ખ દર્દને ખુબ જ વધારી મુક્યા છે. અને પોતાનું બેંક બેલન્સ, તથા દર વર્ષે નવી કારો બદલાતી જેલ, કહેવાતા સુખચેનમાં અને વિદ્યાસ માં મરણ છે.

પ્રજા સળમ ચાપ, ભોગો આપવા તત્પર ચાપ, તેજ કાંઈક માર્ગ નીકળે.

આપે, દરેકના દીલમાં ઘોળાતા પ્રશ્નોના ઉત્તર વાંચકો પાસે મંગ્યા છે

તે ખુબ જ વખતસરના છે. વિદ્વાન, અને અનુભવીઓ જ એના હોલ આપી શકે? આશા છે કે કોઈક ને કોઈક પત્રો દર્શન, અને દોરવણી આપવાને સમર્થ થશે.

વિશ્વાસુ બાઈ,

મણીલાલ ગલાલ ના વંદન.

પ્રથમ તો મનને કળવીને આક્રિક્તને તરફ માનવ સદ્બ જામળ બાવો રાખી વરતતા શીખવાની જરૂર છે.

ખીલો સવાલ પત્ર લેખકને છે તે લલો મંબીર છે. ધર માલીકો, પોતા ના જ બાઈએને યુક્તે છે ત્યારે તેમની પાસે ખીલ આશા શું રખાય? અને આપણામાં મરી શીટવાની જ્યાં સુધી તાકાત નથી ત્યાં સુધી રક્યા વચર ખીલો ધલાંજ પણ શું છે? બાપુજી આપણને ધણા પાઠો શીખવ્યા છે પણ એમાં એક પણ પાઠ સુવાળી સેજ તળાઈ પર પોડીને અને માયુ સલામત રાખીને અજમારી શકાય તેવો નથી. આથી જ આપણે કે

આપણા નેતાઓ અન્યાય સામે માયુ થયકી મરી છુટવા તક્યાર ન થઈએ તો જે બીસ આપણને ચમતી રહી છે તેમાંથી જમ્યા તો પ્રશુનો પાડ નહી તે મરવાનું તો છે જ. પત્ર લેખક બધાવે છે તેમ કૃત્રિમ ઉપાયો આપણે નથી કરવાના પણ મારી સમજ મુજબ જે ખરેખર આપણા દિલમાં આ દેશ વાસીઓ પ્રત્યે લામણી હોય અને આપણે એમ માનતા હોઈએ કે તેઓને જાગૃત થવાનો, આજાદ થવાનો આમળ આપવાનો, અને સુખ ચેનથી રહેવાનો અધિકાર—તેમના પોતાના જ દેશમાં છે તો તેઓ તરફ આપણા દિલની સાચી લામણી આપણને મુદ્દતાથી તેમની સાથે વરતવા પ્રેરશે. તેમને નીચ કાળા કે મંદા કહી અથવા અસરકારી કહી તરછોડશું નહીં. માનવ તરીકે તેમની સાથે વરતશું તો આપણા દિલ નો પ્રેમ તેમના હૃદયમાં જરૂર પડશે પાડશે. પણ જીક કે સ્વાર્થ ખાતર તેમની સાથે સાહ વર્તન રાખવા પ્રેરાઈ શું તો તેનું પરિણામ સારા કરતા ખરાબ જ આવશે.

કોંગ્રેસ વિશે મારો પોતાનો મત પણ ખડુ સારો નથી. એને પ્રજાને વિશ્વાસ ગુમાવ્યો છે.

બાળકો માટેનાં ચલચિત્રો

“ચલચિત્રો બાળકોનાં માનસપટ પર અખલ અસર કરી જાય છે અને જે તેમને માટે સારી વસ્તુવાળાં ચલચિત્રો પુત્રો પુરાં પાડવામાં ન આવે તો તેઓ ધંધાદારી ચલચિત્રો, જે મોટે ભાગે તેમને માનસવિકાસ માટે શોખ નથી હોતાં તેની અસર નીચે આવે છે. બધાં જ ધંધાદારી ચલચિત્રો ખરાબ હોવાનું કું કહેતા નથી, આમ છતાં ચલચિત્ર ખરે જોટલુ સારું હોય, પરંતુ તે ખુબ વવનાઓને નજરમાં રાખીને તર્ક્યાર કરાયેલ હોય છે, જે સમજવાનું બાળકોની શક્તિની બહારનું હોય છે. કોઈ સંજોગમાં આ વસ્તુ બાળકો ના માનસવિકાસ માટે સારી નથી.”

બાળ ફિલ્મ સોસાયટીની મુંબઈ રાજ્ય સમિતિ તરફથી રજુ કરાયેલ, બાળકો માટે ખાસ તક્યાર કરાયેલ જે બાળ ચિત્રપટો ‘યુવાય કે કુલ’ અને ‘હરિમા’નું ઉદ્દઘાટન કરતાં મુખ્ય પ્રધાન શ્રી ચંદ્રાણુ ઉપર મુજબ જણાવ્યું હતું.

શ્રી ચંદ્રાણુ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે ૧૯૫૭માં બાળ ફિલ્મ સોસાયટીના પ્રથમ બાળચિત્ર ‘જલદીપ’ના ઉદ્દઘાટન વેળા રાજ્ય સરકાર રાજ્યબરના બાળ ચિત્રો બતાવવા માટે બાળ ફિલ્મ સમિતિ રચશે. અને મુંબઈમાં બાળકો માટેનું થીએટર ઉભુ કરશે એવાં જે

જે વચને આપેલાં તે શ્રી શ્રીપ્રકાશના અધ્યક્ષપદે રાજ્યમાં જે સમિતિ નિયુક્ત કરાઈ છે અને મ્યુઝીયમ પાસે બાળકોનું થીએટર બંધવાનું હાય ધરાયેલ છે. અને આજને આ શો રાજ્યની ફિલ્મ સમિતિ તરફથી જ યોજાયો છે.

વધુ વર્ષના કુંકા બાળમાં બાળ ફિલ્મ સોસાયટીએ સાધેલ પ્રગતિ અંગે પ્રશંસા કરીને સોસાયટીના અધ્યક્ષ શ્રી આર. આર. દીવાકર બાળફિલ્મો અંગે જે ખુબ રસ લઈ રહેલ છે તેનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો. તેમજ સોસાયટીના મંત્રી શ્રી મહેન્દ્રનાયની ધનશાની પણ પ્રશંસા કરી હતી.

શ્રી ચંદ્રાણુ કહ્યું હતું કે આપણો દેશ પુરાણા દેશ છે અને નવજાત પણ છે. આપણે આપણા જીવકાળ અને વર્તમાનનો સમ-વચ કરીને બાવિ માટે પ્રેરણા મેળવીએ. આપણે એવાં ચલ ચિત્રો તક્યાર કરવા જોઈએ જે જનતાને સ્વસ્થ મનોરંજન દેશસેવા માટેની પ્રેરણા અને વિચના મહાનમાં મહાન લોકશાહીના નામરિક તરીકેની જવાબ દારીનું બાન જાગૃત કરે. જનતા પરની ચલચિત્રોની અસર માટે ડો. કેસકર સમૂહ છે અને તેઓ માત્ર બાળકો માટે જ નહિ પણ મોટરંઓ માટે પણ વધુ ને વધુ સારાં ચલચિત્રો આપતા રહેશે એવી આશા રાખું છું.

પો. બો. ૫૩૬૦ —— ટેલીફોન ૩૩-૫૯૨૦

ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ : “ભગતકો”

ભગત ધર્મસ (પ્રો) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
બે હા ની સ બ ઝં.

હોલસેલ અને રીટર્નલ મર્ચન્ટ અને મુગ્યોટર્સ

ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઈંગ્લીશ કોસ્ટરી, દેશી માથામાં નાંખવાના જાત સ્વતના તેલો-અક્ષરો, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઈલકર તથા બીજા અનેક દેશી ચીજો કીફાયત બાવથી મળશે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રાઉસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે હન્ડાઈટ લઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના બુલ્બાપર - ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪

ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હોંદુસ્તાન અથર ટુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ટિકિટ અથર જમીન માટે મુસાફરી કરવા ઘેર ઘાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

ઈંગ્લીશ, આંગ, ચોરી, ફ્રેન્ચ, અહરમાત, પ્લેટબ્લાસ, વિગેરના વીમા અમે હતરાવા આપીએ છીએ.

ઈન્સ્યુરન્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈથીયરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કોઈ પણ ક્ષેત્રે વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033.

26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

આંબા અબાધ, લીલી અબાધ, રતાળ અને સુરણની એસમ ચાહુ છે. આહુ બબરે ભાવ, લસણુ બબરે ભાવ, પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

ક્યુરી અને ચેવલી પાન બબરે ભાવ, યોસ્ટેન બુઈ. વાસ્કોડ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કેવર બાસ્પીટ શી. ૧૧-૧ ૬૦૦.

રાઉસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના એરડરો વપર પુરવ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કરાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બ્રેડરૂમ સુટ, ડાઈર્નીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડેસીંગ એસ્ટ, સાર્થક બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તબત કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. ભલે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—

ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર યાવ છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર શેઠા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.

PHONE 33-4691.

BOX 2526.

હોંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકલ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

ડસ્તમજી બલભાઈ ડસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. એ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,

ડરબન.

ટેલીફોન:

ઓફીસ : ૨૫૮૪૫

રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

Phone
67571

Mount Everest Lounge

126-128
Prince Edward St.
DURBAN.

— નૂતન વર્ષાભિનંદન —

ઘરઘર ઝગમગ દીપ જલાવી
આનંદ અતિ, અભિનય કંઈલાવી
અશ્વિન માસ અમાસ ઉજાળી
આવી દિવાળી! આવી દિવાળી!!

Prop : D. Hira
C. Nana
P. Sukha
D. Pranjivan
Manager : M. Kesav

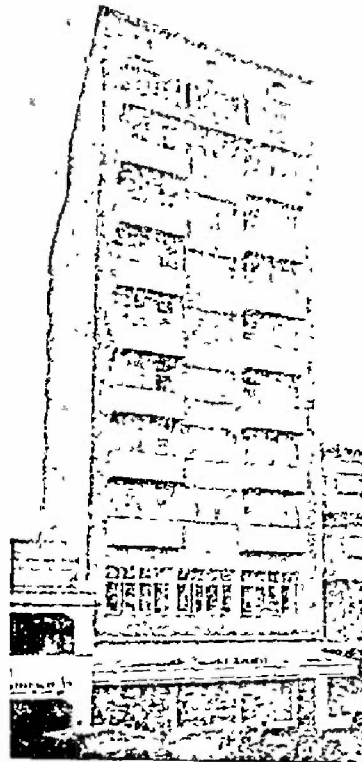
ઘરને રોડલે દિપક જ્યોત ભલે પથરાઈ પરંતુ મનને રોડલે આનંદ જ્યોત પાથરવા માટે તો માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેલ્ડેરીયન લોન્જનીજ મીઠાઈની આવશ્યકતા પડશે.

શુદ્ધ સ્વાદિષ્ટ અને તે સાથે સાત્વીક અને અનેરો આનંદ સર્જતી ચોખ્ખા ધીની આરોગ્યદાયક મીઠાઈઓ માટે હમેશા નામ યાદ રાખો.

(૧) એકવાર એડર આપી સંતોષ મેળવો.

(૨) બહાર ગામના ગ્રાહકોને આગળથી એડર મોકલવા વિનંતિ છે. યુનીયનમાં કોઈ પણ જગ્યાએ મીઠાઈનું પારસલ તમારા સગાં રનેહીને વેળાસર પહોંચાડવામાં આવશે.

દિવાળીના શુભ પ્રસંગે અને આવતા આખા નવા વર્ષ માટે ખાસ ઘટાડેલા ભાવો.

ફતર કેન્દ્રી	૬ ૦
માવા જાન્ડી	૪ ૦
ખીસ્તા "	૪ ૬
વદામ "	૪ ૬
કપ પેડાં	૪ ૦
કેસરી "	૪ ૬
માવા મેસૂર	૪ ૬
મેસૂર	૪ ૦
ગણા મગજ	૪ ૦
માસ ધૂમરા	૪ ૦
માવા ધારી	૪ ૦
વદામ	૪ ૦
ખામી હલ્વાડ	૪ ૬
ચારોલી "	૪ ૦
ખીસ્તા "	૪ ૦
શુભાજ જામ્બુ (માવા)	૪ ૦
ક્રોશિયલ મોહનથામ	૫ ૦
કળીના લાડુ	૪ ૦
કોપરાપાક	૨ ૬
પનાસા	૨ ૦
સફરપાદા	૨ ૬
સેવ	૨ ૬
ગાંધીયા	૩ ૦
પાવા ચેવડાં	૪ ૦
ખાપા નં. ૧. ૧૦/- નં. ૨. ૮/-	

આ એક એવું સ્થળ છે કે જ્યાં સ્વચ્છતા, સુધડતા સુખ્યવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે. અને જ્યાંથી રોજાન બહાર કે બેઠર નહક પડે છે, જેથી સમયનો ખચાવ થાય છે અને હરવા ફરવામાં મોજ આવે છે?

બહારગામ કે પરદેશથી આવનાર પેસેન્જરો માટે અગાઉથી ખબર આપવાથી, રહેવા સુધા માટે રીઝર્વેશન થઇ શકશે.

Sutarfeni	6 0
Mava Barfi	4 0
Pista "	4 6
Badam "	4 6
Doodh Penda	4 0
Keshri "	4 6
Mava Mesoor	4 0
Mesoor	4 0
Chnamagaj	4 0
Mava Googra	4 0
Mava Gari	4 0
Badam "	4 0
Badmi Halva	4 0
Charoli "	4 0
Pista "	4 0
Goolab Jamboo	4 0
Mohan Thar (Special)	4 0
Karina Ladoo	4 0
Kopra Pak	2 6
Patasa	2 0
Sakarpara	2 0
Sev	2 6
Gathia	3 0
Paava Chevdo	4 0
Papad No. 1 10s., No. 2, 8s.	

નવરાત્રી અને વિન્યાદશમીનું રહસ્ય

(ઉભયાશંકર ભોંપાકર, બેહાનીસબર્ગ)

આ સૌ માસમાં નવરાત્રી ઉત્સવ અને વિન્યાદશમી અથવા દરૌરાના તહેવારો આવે છે. આ મહિના પોતાના શત્રુઓ ઉપર ચઢાઈ કરી વિન્યા મેળવવા માટે સુખદાયક છે. વળી શુકલ પક્ષ એટલે ધર્મનો પક્ષ અને કૃષ્ણપક્ષ એટલે અધર્મનો પક્ષ. વિન્યા દશમી શુકલપક્ષમાં આવે છે. એટલે કે ધર્મ પક્ષનો જ અધર્મપક્ષ ઉપર વિન્યા યજ્ઞ શકે.

આ ઉત્સવ ઉત્તર હિંદમાં 'રામલીલા' ના ઉત્સવ તરીકે ખારે ધામધુમથી ઉજવાય છે. મામની બહાર કામળ અને દારૂઆનાથી એક લંકાનમરી બનાવવામાં આવે છે. તેમાં રાવણ કુંભકર્ણુ વગેરે અધર્મી અને જીલમ મારોના કામળના પુતળા બનાવી તેમાં દારૂઆનું ભરવામાં આવે છે. કેટલાંક માણસો રામ લક્ષ્મણ હનુમાન વગેરેનો વેશ ધરી દસ પંદર આડાંમાં ભેસે છે. તેની પાછળ માયના લોકો ભરવસરૂપે ચાલે છે, સાંજે તેઓ બધા લંકાનમરી તરફ જાય છે પછી લંકાનમરીને સળગાવવામાં આવે છે. અને રાવણ કુંભકર્ણુ વગેરેનો નાશ કરવામાં આવે છે, છેવટે રામ-લક્ષ્મણનો જય જયકાર થાય છે.

મહારાષ્ટ્રમાં પણ આ નવ દિવસ કથા કીર્તન થાય છે. ગુજરાતમાં એ ઉત્સવ ગીત-નર્યા અને માતાના પૂજન થી ઉજવાય છે. કેટલાંક ભાવિક ભકતો ઉપવાસ હવન વગેરે કરે છે. આ બધાંની પાછળ કાલિ માતાને પ્રસન્ન કરવા અને તેમના દારા સંસાર ના દુઃખમાંથી મુક્તિ હસ્તકારવામાં આવે છે. અથવા તે વિવિધ સુખોની માગણી કરવામાં આવે છે. માત્રવતકારે લખ્યું છે કે ભકિતનો જન્મ ઉત્તર હિંદમાં થયો, મહારાષ્ટ્રમાં તે કાલી અને કુલી પણ ગુજરાતમાં તે ધરડી થઈ ગઈ છે. ખરેખર! આપણે સૌ ગુજરાતીઓ આપણા ત્રતો અને ઉત્સવ પાછળનો મૂળભૂત હેતુ બુદ્ધ્યા છીએ. નવરાત્રી અને વિન્યાદશમીના તહેવારો પાછળનો હેતુ પણ મુખ સમજવા જેવો છે. એટલુંજ નહિ પણ જીવનમાં ઉતારવા જેવો છે.

નવરાત્રિમાં નવ રાત અને દશમે દિવસ છે. એનો ગુહ્ય અર્થ છે.

રાત્રી અંધકારમરી હોય, રસ્તા ન સંજાનારી, આડખીલીઓવાળી હોય છે, કમલે પત્રમે મુરકેલીનો અનુભવ થાય છે બ્યારે દિવસે તે પ્રકાશ હોય છે. દિવસે આજળ વધવાનો માર્ગ બંદ છે. માનવજીવનમાં પણ આવી નવ આડખીલીઓ આવે છે.

આપણા સુખમાર્ગમાં તે આડખીલી ઝો નાખે છે. અને આપણી ઉન્નતિને અટકાવે છે. આથી આપણો શત્રુઓ ઉપર વિન્યા થતો નથી. એ નવ

આડખીલીઓ આ પ્રમાણે છે. આત્મા નું અને (૨) બુદ્ધિનું અજ્ઞાન (૩) અહંકાર (૪) મનની અજ્ઞાનતા (૫) ઈદ્રિયો ઉપરનો અસંયમ (૬) માત્ર શરીર તરફની દ્રષ્ટિ (૭) સમાજ (૮) રાષ્ટ્ર અને (૯) વિશ્વ તરફની આપણી રૂઝવ તરફનું અજ્ઞાન.

આ નવ જગ્યા આપણી કાલ રાત્રિ ઝો છે. આપણાં ઋષિમુનિઓએ તપ કરી માનવજીવનનો માર્ગ સરળ કરવા પ્રકાશનો એટલે જ્ઞાનનો માર્ગ નિશ્ચિત કર્યો છે. પણ આપણે તેમના અનુયાયીઓ તેમના એ પ્રકાશમાર્ગને બુદ્ધ્યા છીએ અને બુલતાજ જરૂર્યે છીએ. આપણને એ માર્ગ બંધતો નથી અને બીજાઓને ખતાવી રાકતા નથી.

નવરાત્રિમાં નવ દિવસ અખંડ દીવો બળતો રાખવામાં આવે છે. માટીની માટલીમાં કંઈપણ પાડી અંદર દીવો મૂકવામાં આવે છે. એ દીવો તે અખંડ જ્ઞાનનો દીવો સળમતો રાખવો એવું સૂચવે છે. આ જ્ઞાન દીવો હોલવાઈ જાય એટલે આપણો વિન્યા અને પ્રતિ અટકા પડે અને મુરકેલી ઝોનો અનુભવ થાય. દીવામાંનું તેલ સ્નેહનું પ્રતિષ્ઠ છે. અખંડ સુતરની વાટ એ સંમંદન અને જીવન વ્યવહાર સૂચવે છે. કુંડમાં માનવજીવનનો જ્ઞાનમય દીવાથી, ગ્રેમ. અને સંમંદન કરી અજ્ઞાન ઉપર વિન્યા મેળવવાનું સૂચવે છે. દીવાનો એ દીવ્ય મંદિર છે, જ્ઞાન પ્રકાશ હોય તે જ માનવ સમાજની પ્રતિષ્ઠ થઈ શકે છે. નવ નવ દિવસ સહગ્રથેના વાચન મનનથી એ જ્ઞાન દીવો અખંડ બળતો રાખવા થી ઉન્નતિ થાય જ એ સ્વાભાવિક છે અને તેજ વિન્યાદશમીનું રહસ્ય છે.

વળી નવરાત્રીમાં જે માતાની ઉપાસના કરવામાં આવે છે તેનું રહસ્ય આમ છે. પરમાત્માની ત્રણ જુદી જુદી શક્તિ બ્રહ્મા-વિષ્ણુ અને ઈશ અથવા શિવ રૂપે જાણીતી છે. તેવીજ રીતે પ્રભુની પ્રકૃતિ રૂપ ત્રણ શક્તિઓ સરસ્વતી-લક્ષ્મી અને મૌરી અથવા કાલિકાકાંચે છે. સરસ્વતી માતા અજ્ઞાનનો નાશ કરે છે. લક્ષ્મી માતા જીવનમાં સુખ વૈભવ આપે છે અને કાલિકા માતા આ જન્મતના અનિષ્ટ તત્ત્વોનો સંહાર

કરનારી છે. એ મહાકાલિ તેજ મૌરીરૂપે કલ્યાણ કરનારી છે. અનિષ્ટ તત્ત્વોનો નાશ થાય પછી શાંતિ અને કલ્યાણ થયા વિના નબ રહે.

પ્રભુની આ કાલિકા શક્તિ એટલે અન્યાય, અધર્મ, જીલમ વગેરેનો નાશ કરવા માટે હિંમત, કડકાઈ, સામનો વગેરે શક્તિની જરૂર પડે જ.

સમાજની સર્વોંગી ઉન્નતિ માટે સરસ્વતી (જ્ઞાન) લક્ષ્મી (ધન) અને કાલિકા (કૃષ્ટ તત્ત્વોનો સંહાર)ની જરૂર પડે છે. આ કારણથી એ ત્રણ દેવીઓ ની ઉપાસના સમાજ જીવનમાં મુખ્ય જ જરૂરી છે.

જનસમાજમાં અનેક મહિષાસુર, મધુ, કૈવટ, શુભ અને નિશુભ જેવા રાક્ષસો જ્યાં જ્યાં પડેલાં છે, મઘપાન, જીમાર, બલિચાર, હાંસા વગેરે માનવ સમાજને ભરખી જાય છે. આ બધા અનિષ્ટ તત્ત્વોને દુર કરવા અને સમાજ ની પ્રતિ સાધવા અખંડ જ્ઞાન (સરસ્વતી) પુષ્કળ સંપત્તિ (લક્ષ્મી) અને ઉત્તરા (કાલિકા)ની જરૂર છે.

મહાકાલિને બકરા-પાડાનો ભોમ ધરાવવામાં આવે છે તે બકરા-પાડા તે જ અનિષ્ટ તત્ત્વો છે. સમાજને

ભરખી જનારા તથા સુખ-શાંતિ અને આખાદીને રૂંધનારા રાક્ષસોનો કાલિમાતા ભોમ લે છે એ એવું ગુહ્ય રહસ્ય છે. નિર્દોષ પ્રાણીઓનો ભોમ ધરાવવો એ તેો કેવળ અજ્ઞાન, સ્વાર્થ અને મૂર્ખતા ની નિશાની છે. જ્યાં જ્યાં કુખ્યકરો, જીલમખારો, આપણુદાપણું અહીં જમાવી ને બેઠેલા છે. તે બધાંનો નાશ કરવા મહાલક્ષ્મી અને મહા ઉત્તરાની જરૂર છે.

નવરાત્રિમાં જવારા વાવી છેલ્લે દિવસે તેને નદીમાં પધરાવીએ છીએ. એટલે કે આપણું જ્ઞાન અને આપણી લક્ષ્મી તે મગાથો જન સમાજના હિત માં વહેતી કરવી. જન સમાજના કલ્યાણ માટે આપણે ન્યાય, સદ્કાર અને સંમંદનથી સ્ત્રી ભતિની ઉન્નતિ કરી જીવન જીવીએ. સ્ત્રી શક્તિ (માતાઓ) અનિષ્ટ તત્ત્વોનો નાશ કરવામાં ઉમ્મ રહ્યપ ખારણ કરી શાંતી પ્રસરાવે અને સમાજમાં સૌ સુખ ભોમવીએ એજ નવરાત્રિ અને વિન્યા દશમીનું રહસ્ય છે. પ્રભુ, આપણુ સૌને જ્ઞાનનો અખંડ દીવો બળતો રાખવાની અને આવા અનેક તહેવારો પાછળનું રહસ્ય સમજવાની સન્મતિ આપો. ઘેર ઘેર, માનવજીવન રૂપી માટલીમાં જ્ઞાનના દીવા પ્રમટે અને તે પ્રકાશ કુંડળ, જમાજ અને વિન્યા પ્રકાશ આપો એટલીજ પ્રભુ પ્રાર્થના.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

સ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઑટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોટરી
- * લેડો
- * રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

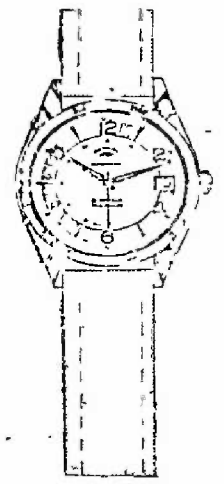
ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાંચળમા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૯.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

જનતાની સ્થિતિ બહુ સુધરી નથી

દેશની રાજકીય પરિસ્થિતિ સુધરી છે છતાં આમજનતાની સ્થિતિ સુધરી નથી તેનાથી અને દુઃખ થાય છે." રાજકોટથી દસ માઇલ દુર આવેલા ત્રાંબા મામના કસ્તુરબા નિકેતનમાં સર્વેદ્ય કાર્યકરો સમક્ષ તા. ૨૮ મીના આપણુ કરતાં રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે ઉપરોક્ત શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા.

રાજકોટ સત્યાગ્રહ સમયે રાજકોટ નરેશ કસ્તુરબા આંધિને જે દરખાસ્ત મદમાં કેદમાં રાખેલા તે સ્થળની ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે મુલાકાત લીધી હતી. અહીં તેમણે ભૂતકાળના સમયો રજૂ કરતું હું પ્રવચન કર્યું હતું અને તે દિવસોની પરિસ્થિતિનો અંત આવ્યો છે, રાજકીય પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર થયો છે, છતાં આમજનતાની પરિસ્થિતિ માં ફાઇ પછુ જાતનો ફેરફાર થયો નથી.

તેમણે સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રની જવાબદારી અંગે બોલતાં કહ્યું કે આપણે આપણા માનવિના ધણેવા છીએ. આપણે આપણું જીવન ઉચ્ચવણ કરી રાષ્ટ્રને છીએ અથવા અધકારમય બનાવી રાષ્ટ્રને છીએ. કોઈપણ સુખ અથવા દુઃખને માટે આપણે કોઈને પણ બદનામ કરી રાષ્ટ્રને નહીં. આપણે આ વસ્તુ સમજવી જોઈએ અને ઉચ્ચવણ માનવિની પ્રાપ્તિ માટે પ્રયાસો કરવા જોઈએ.

તેમણે કહ્યું કે "બાપુ એવા સમાજની રચના કરવાનું પ્રયત્ન કરો તેને"

ભાકરા બંધ સહી-સલામત છે

બુડા પ્રધાન શ્રી નરેશને જણાવ્યું કે હું તા. ૨૮મીના સવારે ભાકરા બંધની મુલાકાતે જઈ આવ્યો. આ બંધ સંપૂર્ણ રીતે સંગીન અને સહી-સલામત છે. હોષ્ટર એન્જીનમાં જાંતણ પડ્યું એ કમનસીબ બપોર બનાવ હતો એમાં શંકા નથી.

એને સમારતા કેટલું ખર્ચ થયે તેની મને ખબર નથી. પરંતુ મને ચોક્કસ ખાતરી છે કે બંધ તો સંપૂર્ણ રીતે સહીસલામત છે.

ગલેરીમાંથી પાણી વહેતું બંધ કરાશે જ એમાં કોઈ સંદેહ નથી, પરંતુ એમાં કેટલો સમય લાગશે તે કહી શકાય એમ નથી. એને બંધ કરવાનું કાર્ય ધણું ખર્ચાળ છે. અને આજે એ બંધ કરતાં કેટલો ખર્ચ થશે તે કહેવાય એમ નથી.

સમગ્ર વિશ્વના બંધોના ઇતિહાસમાં હોષ્ટર એન્જીન પ્રથમનો આ પ્રકેશ-વહેતો બનાવ છે. અમારે કહી બન્યું નથી. લોકોને તમામ દુર્ઘટનાઓનું મુદ્દાકેન પછુ એ કાર્યમાં શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ રાખીને કરવું જોઈએ.

કોઈનું પણ શોધણુ થાય નહીં અને ફરકને સમાન તો મળે. તેમના સ્વપ્નોની સિદ્ધિમાં આવી સંસ્થાઓ સારી સહાય કરી શકે.

રાજકોટમાં રાષ્ટ્રપતિને નિખાલસ એકરાર

વધુમાં ભારતના રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદે કહ્યું કે હું ઇચ્છું તો પછુ મારા ઓદાની સાથે જોડાયેલા દખ્ખાને ફર કરી શકતો નથી. લોકો અને પુછે છે કે આ આ બંધ ઉચ્ચવે ફર ન કરી શકાય ?

તેમણે કહ્યું કે મારો અનુભવો કોઈ હશે તેની મને ખબર નથી અને નવી

પ્રજ્ઞાલિકાઓ હું પાઠી શકું નહીં.

રાષ્ટ્રપતિના મુખ્ય મંજુમાન શ્રી નારણદાસ આંધિને રાષ્ટ્રપતિના ઉપર એક તાર પાઠવ્યો હતો અને તેમાં તેમણે વિનંતી કરી હતી કે રાજકોટ નો કાર્યક્રમ રદ કરો, કારણ કે તેજો દખ્ખા અને સલામતીના પગલાંની વિરૂદ્ધમાં છે, તા. ૨૮મીના રાષ્ટ્રપ્રસાદાની સભામાં બોલતા રાષ્ટ્રપ્રમુખે તેનો જવાબ આપતાં ઉપર મુજબ કહ્યું હતું.

રાષ્ટ્રપતિએ પત્રકારો સાથેની વાતચીતમાં દેશના જુદા જુદા ભાગમાં પડેલા વધુ વરસાદ અને આવેલા પુરને પરિણામે ઉભી થયેલી ખાલ પાકો અંગેની પરિસ્થિતિ અંગે ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી અને જણાવ્યું હતું કે મને બધ છે કે ખરીફ ને રવિ મેઈ પાક નિષ્ફળ જાય, અને હું ધાં છું કે મકાઈ અને ઘઉંને પણ તુકસાન થશે.

જો'બર્ગમાં રેંટીયા ખાસ

તા. ૨-૧૦-૧૯૫૯ શુક્રવારે સાંજે એદાનીસબખ આંધિ બોલમાં શ્રી ટ્રાંસવાલ હોંડુ સેવા સમાજ તરફથી પુ. બાપુની જ્ઞાંતી ઉજવવામાં આવી હતી, પ્રમુખસ્થાને શ્રી પારેખ હતા. સભાનું કામ કાલ ઇશ્વર પ્રાર્થનાથી શરૂ થયું હતું. ઇશ્વરલાલ મદારાને વેળાવજન તો તેને કહીએ" વિગેરે પ્રસંગોનું સરસ બજનો આપાં હતાં, ઈદીરા બહેને રાષ્ટ્રપિતાના બજનો આપાં હતાં.

અસુખસ્થાનેથી રાષ્ટ્રપિતાના જીવનની જાંખી કરાવી ભારતની સ્વતંત્રતા એમની રાજધરીથી મેળવી શકાઈ તે વિષે સારી માહિતી આપી, પુ. બાપુના દેશ સ્નેહના અલૌકિક કાર્યોનું વર્ણન કર્યું હતું. સુરતમાં હમણાં જ થયેલી રેલ હોનારત વિષે બોલતાં કહ્યું કે, કલેક્ટર પર ફરેલા તારનો જવાબ મળ્યો છે. જણાવે છે કે, ધણું જ મોડું તુકસાન થયું છે. સુરત શહેર ઉપરાંત તાપી તટના ૧૭૫ આમડાં તારાજ યદ્ અમાં છે, કલેક્ટર ના પ્રમુખપદે રાહત કમીટી નીમાથી છે,

કરોડો રૂપીયાની જરૂર પડશે અહીં ફંડ શરૂ કર્યું છે તે માટે આભાર માની નાણા કલેક્ટર ને સુરત મોકલવા જણાવ્યું હતું.

પુ. બાપુના જીવન કાર્ય ઉપર જુદા જુદા વકતાઓએ બાધણો આપ્યાં હતા. આ દેશની એમની સેવાની યાદ આપતાં જણાવ્યું હતું કે, શ્રીનીકસ સેટલમેન્ટ અને 'ઈન્ડિયન ઓપિનિયન' એમની યાદ હમેશાં તાજ રાખનારા એમના જ હાથથી સ્થાપિત થયેલા અનુપમ સમારકો છે, ઈડો વિચાર કરવામાં આવે તો આ દેશમાં હોંડી એટું અસતીત્વ ટકાવી એને કાપતી વસવાટ કરાવવા માટે આ બંને સાધનો પુ. બાપુએ સ્થાપ્યાં હતાં, એટલે કે એ બંને સાધનો દક્ષિણ આફ્રિકા ના હોંડીએમની સ્થિતિ નીમાણુ કરવા માં પાયારૂપ બની રહ્યાં હતાં અને છે. આથી દરેક હોંડી માનનો ધર્મ ને ફરજ છે કે તેમણે આ સંસ્થાને ટકાવી રાખી વિકસાવવા માટે કોઈ પછુ બોન આપવો પડે તે જુશીથી

વિના આના કાનીએ પોતાને માટે જ એમ સમજીને આપવો જોઈએ, આ સંસ્થાની વિશ્વવિદ્યા એ છે કે પુ. બાપુએ પોતાના પૈસાથી ખરીદેલી એક માંત્ર મીલકતનું" ટ્રસ્ટ બનાવી ચલાવવા માટે વિશ્વાસથી આપણને મેપિલી છે. એ રીતે એને ચાલુ રાખવાની આપણી જવાબદારી ફરજ યદ્ પડે છે. માટે સૌ કોઈએ જા. આના શ્રદ્ધ બની ધવાજમો વગર માંજે ૨૨ વર્ષે મોહલી આપી મદદમાર બની રહેવું જોઈએ.

બાદ એક રાષ્ટ્રીના શીજ ન્યુસી-લેન્ડની પ્રવાસની, માહિતી દર્શક શીલ્મ ખતાવી. રાષ્ટ્રગીત ગવાયા બાદ સભા વિસર્જન કરવામાં આવી હતી.

ઐરંગા નદીમાં પ્રચંડ પુર

બલસાડમાં છેલ્લા ચોવીસ કલાકથી એકધારે વરસાદ વરસી રહ્યો છે. તા. ૩૦મીની સવારે દસ વાગ્યે સુધીમાં વધુ તણુ ઈચ વરસાદ પડ્યો હોવાનું જણવા મળે છે; એ સાથે મોસમનો કુલ વરસાદ ૧૨૦ ઈચ જેટલો થવા જાય છે.

જાંબલ વિભાગમાં પડેલા વધુ વરસાદને કારણે ઐરંગા નદીમાં બારે પુર આવ્યાં છે, પુરની સપાટી ઉત્તરોત્તર વધી રહી હોવાને કારણે બંદેલીનો પુલ પાણીમાં ડુબી ગયો છે.

બેરમામ મામ પર આવેલા પુલ પર લગભગ બે શીટ ઉપરાંત પાણી ફરી વળ્યાં છે.

હોડી ફરે છે

હનુમાન ભાગડા પર આવેલા પીચોમ પર આશરે ચારથી પાંચ કુટ જેટલાં પાણી ફરી વળવાથી હનુમાન ભાગડા બંદરસાથેનો વલસાડનો વહેવાર કપાઈ ગયો છે, રેલનાં પાણી તરિયાવાડ સુધી આવી પહોંચ્યા છે. પીચોમવાળા વિસ્તારમાં હોડી ફરી રહી છે.

તણાતાં પશુઓ

જાંબલ વિસ્તારમાં પડેલા બારે વર્ષ સાદથી ઉમારતી લાકડાં, નાનાં લાકડાં, જનજનાવરો વિગેરે જવારથી મોટા પ્રમાણમાં તણાઈ આવી રહ્યાં છે.

વલસાડના ઇતિહાસમાં ચોમાસાં ફરમીયાન આવી રેલ અમાઈ કહી આવી નથી.

ઐરંગાના પુરનાં પાણી બાખાપતી પાકોવાળી વાડીઓમાં પછુ દાખજ તથા મોડું તુકસાન થયું છે. ડાંગરની ક્યારીઓમાં પછુ પાણી બરાઈ ગયાં છે.

માસ્ટર પ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

નવ જ્ઞતાનાં નાવજન, રેશમી તેમજ સુવર્ણ કાપડ, શીંગો બાજકો અને પુરપો માટે જીતમ નવના પુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બવ્યાઓ માટે—કુદીઝ, બોલ્સ, પ્લેન્કેટસ, ચોલ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

ફરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા બહામજી.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબખ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

—અલજીરીયાના પાંચ વર્ષના ફ્રેન્સ સાથેના પુલમાં ૧૫૦૦૦૦ મરજી પામ્યા છે.

આફ્રિકાનો ઉપકાળ

લેખક: શ્રીયુત પ્રાણશંકર ભેષી
(ત્રયા અંકથી ચાલુ)

યુરોપના વિદ્વાનો મિસરને આફ્રિકાથી અલગ લેખવાનો આગ્રહ સેવે છે. પણ ભૌગોલિક અને સાર્વત્રિક દષ્ટિએ મીસર આફ્રિકાનો જ ભાગ છે. એટલે સંસ્કૃતિ સર્જનનો જે યશ મિસરને મળે છે તે આફ્રિકાનો મળીને જોઈએ. મિસરના લોકોએ પણ પોતાની સંસ્કૃતિને આફ્રિકન સંસ્કૃતિ તરીકે ઓળખાવી છે.

છેક પંદરમી સદી સુધી યુરોપના નાવિકાનું ભૌગોલિક જ્ઞાન મર્યાદિત હતું. તેમને જેમ અમેરીકા ખંડની ખબર ન હતી તેમ સહરાના રણની દક્ષિણે આવેલ આફ્રિકાની કે પૂર્વ આફ્રિકાની પણ કશી ખબર ન હતી. જ્યારે નાવિક રાજ દેન્ડી, ખારથોલોપ્પુ, ડાયમ્સ અને વાર્સોકોડી આમાં હોદ્દો બજાવતાં શોધતાં આટલાંટીક અને હોંદી મહાસાગરો દોડાળ્યા અને વળી જ્યારે પ્રવાસીઓએ અને પાદરીઓએ આંતર ભાગમાં કાળા, અન્ય ધર્મી અને અર્ધનામા લોકોને જાણવા યુરોપે આફ્રિકાને "કાળો ખંડ" કહી લીધો અને ક્રિશ્ચીયન પાદરીઓએ એ પ્રવેશને ક્રિશ્ચીયન ધર્મનો પ્રકાશ આપવાનો નિર્ણય કર્યો.

કાળા ખંડને લેખવાને "કાળા આફ્રિકા" ખંડમાં સંસ્કૃતિનો કશો જ વિકાસ થયો નથી" એવું જાહેર કહ્યું. ગર્ભાનમાં એક લેખકે કટાક્ષ-ચિત્ર દોહ્યું કે "મધ્યકાલીન યુગમાં યુરોપીય આક્રમણ પહેલાં દબ્બસી લોકોને નહોતો કાળા ધર્મ, નહોતો કાળા રાજ્યવ્યવસ્થા કે નહોતો કાળા ઔદ્યોગિક વીકાસ. આને આફ્રિકાની ધરતી ઉખેળવામાં આવે તો કાળા જીવંત જાંબુ ન મળે, કાળા પ્રાચીન મૃત્યુ-સ્થળ ન જડે, કાળા રાજ્ય મહેલના પાયા દ્રવ્યમાન ન થાય. દબ્બસી પ્રવેશને પ્રાચીન ઇતિહાસ તપાસવામાં આવે તો ન મળે કાળા કાળ, દેવકથા કે ઇતિહાસ. 'કાળા આફ્રિકા'ની ઇતિહાસ નોંધ જ નહીં જેવી છે."

આમ છતાં નવું સંશોધન કહે છે કે દબ્બસી આફ્રિકાને ઇતિહાસ વાંચવા દેખે તો ઇથિયોપીયા, સુદાન અને પડોશના દેશોનું સહિત્ય પણ વાંચવું પડે. દબ્બસી રક્ત મિસર અને ઇથિયોપીયાની પ્રવનમાં ભળ્યું છે, એમ ઘણા વિદ્વાનો કહે છે. એક વિદ્વાન તો એટલે સુધી કહે છે કે પ્રાચીન મીસરમાં ૨૪ ટકા પ્રરૂપો અને ૧૬ ટકા અરબો દબ્બસી વર્ગની હતી. પ્રાચીન મીસરી પ્રજા એટલે દબ્બસી, સેમીટીક, અને સુદાની પ્રવનમાં મીશ્રણ. જે દબ્બસીએ મીસરના લોકોથી જુદા ન પાડી શકાય તો ઇથિયોપીયાના

લોકોથી તો જુદા કયંથી જ પાડી શકાય ?

ઇથિયોપીયામાં પીળા શિશુઓ અને કાળા આફ્રિકાનો રક્ત ભળ્યું છે. કેટલાક વિદ્વાનો માને છે કે માનવ સંસ્કૃતિનો ઉપકાળ ઇથિયોપીયામાં જ થયો. તે નાઇલની ખીણમાં પ્રકાશ્યો. કાળા આફ્રિકાને રામ પર અસર પાડેલી રામના ઘણા મહાપુરૂષો "આફ્રિકન" કહેવાતા, કેમ કે કેટલાક આફ્રિકામાં જન્મ્યા હોય તેમની નસોમાં દબ્બસી રક્ત વહેતું હતું. ઇ. સ. ૬૦૭ વર્ષ પુર્વે ફિનિશિયનોએ આફ્રિકાના પશ્ચીમ કાંઠા પર વેપાર ખેડેલો. એક સદી પછી કાર્યેજીયને આવેલા. પ્રાગકાળથી આ સામરકાંઠો દબ્બસી જેવી એક કાળી જાતથી વસેલો. તેમનું સંસ્કૃતિકેન્દ્ર "રસેવ ટ્રાસ્ટ"ની આસપાસ હતું. તેના અવશેષો શિલાલેખોમાં, શિલ્પકલામાં અને સંસ્કૃતિક નમુનાઓમાં મળી આવ્યા છે. સર માઇકલ સેક્સર કહે છે કે "ફુનીયાના કલામય ખતનામાં પશ્ચીમ આફ્રિકાને કાળો લાક્ષણિક છે." એક અમેરીકન કલા-વિવેચકના શબ્દોમાં કહીએ તો "આફ્રિકાનામાં તેનું સ્થાન અદિતીય છે."

છેકાં ૧૫૦૦ વર્ષમાં થયેલું સંશોધન આફ્રિકાની સંસ્કૃતિ પર ખારે પ્રકાશ પાડે છે. પૂર્વ અને ઉત્તર આફ્રિકામાં પાપાલ્યુસની સંસ્કૃતિના અવશેષો પચીસેક જગ્યાએથી મળી આવ્યા છે. વાયવ્ય અને દક્ષિણ આફ્રિકામાં ઘણી જગ્યાએ પ્રાગકાળના જુદા જુદા અવશેષો મળ્યા છે. આ અવશેષોએ આફ્રિકાને લક્ષ્મી સંસ્કૃતિક વિચારણામાં ખારે ક્રાંતિ આણી છે. વિદ્વાનોએ સ્વીકાર્યું છે કે આ સંસ્કૃતિ યુરોપ અને એશીયાના પાપાલ્યુસની સંસ્કૃતિ જેટલી જ પ્રાચીન છે.

પ્રાચીન કાળથી જ વિવિધ પ્રવનઓએ પૂર્વ આફ્રિકાનો પ્રવાસ ખેડ્યો છે. લાં ઘોંઘો ઉપરાંત ક્રિશ્ચીયન, ગ્રીક, એસીરીયન, સુમેરીયન અને દક્ષિણ અરબ પ્રવનઓ આવી ગઈ છે. ઇ. સ. પૂર્વે ૩૫૦૦ વર્ષ પહેલાં પૂર્વ આફ્રિકાનો સામરકાંઠો મિસરના લોકોએ શોધેલો. મિસરના એક સાહસિક રાજાએ ઇ. સ. પૂર્વે ૨૮૦૦માં એક નાવીક ટોળા પૂર્વ આફ્રિકા મોકલેલી, જેને લાંના લોકોએ સહાર કરેલો અને એ ટોળાને સોનું, દાથીદાંત, ચિત્તા, વાંદરા, છરાક વગેરેની ભેટ આપેલી. ઇ. સ. પૂર્વે સાતમી સદીમાં મીસરી રાજાને એને ફિનિશિયન નાવીકો દ્વારા સારાય આફ્રિકા ખંડની જળ-પ્રદક્ષિણા કરાવેલી. આ નાવિકોએ સુંદર કપડું અને વસ્ત્રો આપીને ખંડ

ના આંતર ભાગમાં શોધાયેલાં હાથી-દાંત સોનું મેળવેલાં. અર્ધી સદી પછી હેનોય નામે એક કાર્યેજીયને આફ્રિકાના પશ્ચિમ કિનારાનો જળપ્રવાસ ખેડેલો. રામન શહેનશાહ નિરોએ પણ નાઇલની દક્ષિણે આવેલો પ્રદેશ નિહાળવા એક પ્રવાસટોળા મોકલેલી. ઘોંઘો અને શીનીશીયનોનો પૂર્વ આફ્રિકાનો પ્રવાસ લગભગ સમકાલીન હતો. ઇતિહાસ કહે છે કે ઇશુ ખ્રિસ્તના જન્મ પછી પહેલી સદીમાં જ ઘોંઘો પૂર્વ આફ્રિકામાં જોવામાં આવ્યા હતા.

આફ્રિકાની સંસ્કૃતિ પર યુરોપ, ઘોંઘો અને અરબસ્તાનની ઠીક ઠીક અસર છે. આનો જ ટોચની પોતાના ગ્રંથ "Study of History"માં મિસરની સંસ્કૃતિને કેવળ યુરોપીય સંસ્કૃતિ જ જાહેર કરે છે. પણ ખીજી બાજુથી પ્રોફેસર હીરન મિસરની સંસ્કૃતિને પ્રાચીન ભારતનો પરિપાક લેખે છે. શ્રી. પોટોક કહે છે કે "ભારતનાં સહિત્ય, કલા અને સંસ્કૃતિ એ જ મિસર અને ગ્રીસનાં સાહિત્ય, કલા અને સંસ્કૃતિ છે." વળી ઘોંઘો સંસ્કૃતિક વારસો આફ્રિકાના પ્રાંતો, આમે, પર્વતો સરિતાઓ અને રાજાઓનાં સંસ્કૃત નામોમાં તેમ જ શિલ્પ-કલાના નમૂનાઓમાં જીવંત છે.

જોજી બાજુથી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના દબ્બસી અને કેટલાક ગોરા વિદ્વાનો જાહેર કરે છે કે નાઇલની ખીણમાં દબ્બસી દષ્ટિએ ઇ. સ. પૂર્વે ૨૧૦૩થી ૧૬૦૦ સુધીમાં મિસરના સંસ્કૃતિક વિકાસમાં ઘણો ફાળો આપ્યો છે. યુરોપ અને સુદાન વચ્ચેનો વેપાર દબ્બસી રક્તવાળી એન્ડીગો નામે પ્રવન દ્વારા ચાલતો. અરબો દબ્બસીઓ પાસેથી સોનું ખરીદીને એનેરકાના પાદરી વેપારીઓને વેચતા. ઘણા પ્રાચીન કાળમાં દબ્બસી લોકોની ટોળાઓ એશીયા અને યુરોપમાં જઈ વસેલી. ઘોંઘોમાં પણ સૌથી પહેલી વસવા આવનાર પ્રવન દબ્બસી જ હતી.

ઇ. સ. પૂર્વે ૫૦૦૦ વર્ષ પહેલાં મિસરના લોકોની આફ્રિકા રીતે દબ્બસી હતી. તેઓ શિકાર પકડતા, માછલાં મારતા, અનાજ ઉગાડતા, કપડાં અને ટોપલીઓ બનાવતા અને ત્રાંચું વાપરતા. ઇ. સ. પૂર્વે ૩૦૦૦ વર્ષે ઉત્તર આફ્રિકાના લોકો ઘણી રીતે દબ્બસી લક્ષણોવાળા લોકો હતા. દબ્બસી લોકોની પ્રતિષ્ઠા આફ્રિકામાં યુવામી યુગ શરૂ થયો ત્યારે જ ઝાંખી પડી.

"એન્સાઇક્લોપીડિયા બ્રિટાનિકા" કહે છે કે "પ્રાચીન કાળમાં ઘોંઘો વેપારનું કેન્દ્ર હતું." પ્રોફેસર મેકસવેન્ડર, સર ડબ્બલ્યુ જોન્સ, શ્રી. એશી-નરટન, શ્રી. સેવેલ અને ખીજા વિદ્વાનો લખે છે કે "ઇ. સ. પૂર્વે ૨૦૦૦ વર્ષથી

ઘોંઘો મહાસાગરમાં ફરી રહ્યા છે. ઇ. સ. પૂર્વે ૩૦૦૦ વર્ષે તેઓ માલ લખને બેબીલોન મળેલા. મિસર, ગ્રીસ અને અરબસ્તાન જોડે યુજ્જરાતના વાણિયા વેપાર કરતા." જાણીતો ગ્રીક લેખક પેરીપ્લસ કહે છે કે "વાણિયા લોકો સોહાદા અને ગ્વાડોકુઇની બૂશિરમાં રિથર થયા હતા." સત્યાટ અશોક મિસરમાં પોતાનો એલગી મોકલેલો ત્યારે લાં ફિલેક્ષેસ નામે રાજા રાજ કરતો હતો. પ્રોફેસર વોલ્કર અને ફાન ઉમરડી સપ્રમાણ જાહેર કરે છે કે "દક્ષિણ રોડેશીયામાં આવેલાં ઝીમ્બાબ્વેનાં ખોડેરા ક્રાવિડ સંસ્કૃતિનો પરિપાક છે." લાંનું એક મંદીર ક્રાવિડ મંદીરને મળતું છે. વર્ષો

માનવજાતી તરફનું વળણ
આરુઢીયામાં બરાનારી ડોમન-વેથ પાલોનેન્ડરી એસોસીએશન ડોઝિસાગાં ભાગ લેવા જતાં જે ખીન-ગોરા સળ્યો જેઓમાંના એક યુવાન-ડાના હતાં અને ખીજા સીરીયાના હતાં તેઓને જનરલ રમટસ વિમાની મથકે, ખીન ગોરાઓના આરામગૃહમાં જવાનું કહેવામાં આવતાં તેઓએ તેનો અસ્વીકાર કર્યો હતો.
તેઓએ પાછા ઉપડતાં પહેલાં જાપા વાળાઓને જાણવું હતું કે માનવજાતી તરફની તમારી વર્તણૂકમાં ફેરફાર નહીં કરાકતો સાહિત્ય આફ્રિકાને ઘણા કપરા દિવસોનો સામનો કરવો પડશે.

સવુના આરંભ પહેલાં ઇ. સ. પૂર્વે દસમી સદીમાં ક્રાવિડ નાવિકો સહેલાઇથી સમુદ્રો ખુંદી જળતા.

આફ્રિકા ખંડને યશસ્વી બનાવવામાં ઘોંઘો સંસ્કૃતિનો ફાળો જેમ નજરે તરી આવે છે તેમ ઇસ્લામી સંસ્કૃતિનું ઘર્ષન પણ ઉત્તરથી માંડીને છેક મધ્ય આફ્રિકા સુધી સ્પષ્ટ રીતે થાય છે. આશરે તેરસો વર્ષ પહેલાં આરબોએ ઉત્તર આફ્રિકા સર ક્યું અને આફ્રિકાની જમીન પર પહેલવહેલો ઇસ્લામી ધર્મ ફરક્યો. એ પછી એ સંસ્કૃતિએ સુદાન, પૂર્વ, મધ્ય અને પશ્ચીમ આફ્રિકામાં સફળ કૃત્ય કરી. દબ્બસીએ તે આ સંસ્કૃતિએ કુદરતી રીતે જ આકર્ષ્યા. તેમણે રાજદારી જિજ્ઞાસા કે વેપારી તરીકે આવનાર ઇસ્લામીઓને દબ્બસી સત્કાર્યા. લાણોએ નવો ધર્મ સ્વીકાર્યો. દબ્બસીઓની વજી યુજ્જ બાપાઓ-સ્વાહીલી, ઘોંઘો અને માન્ડીગો-ઇસ્લામના વાદનરૂપ બની. આને 'હેબ્રેટીક' પ્રવનઓની ઘણીખરી ડોમેન-બર્થર, મૂર, ગુચારેય, કુલાની, ઘોંઘો અને સોમાલી-સર્વોશી ઇસ્લામી છે. આફ્રિકામાં વસતા લગભગ અઘો કરોડ દબ્બસીઓ ઇસ્લામના અનુયાયીઓ છે. આ ખંડમાં ધારી ઓછી ઇસ્લામી

અને ભારતીય સભ્યનાની અસરવાળા ઠોઠ દેશ હોય તો તે દક્ષિણ આફ્રિકા છે.

પ્રખર જર્મન સંશોધક ડૉ. ફ્રેન્ચોનપસે ૧૯૩૦માં જાહેર કરેલું કે "હોદી મહાસાગર પરની સરહદના દેશોમાં નરેરાવધને રીવાજ ચાલતો. રાખને જીવ જીવકાનું રૂપ લેતો એ માન્યતા દક્ષિણમાં પ્રચલિત હતી પોલિયાની પુત્ર ઉત્તરમાં ચાલતી. પુરાણોમાં શુકનો ગ્રહ 'વિનસ' ધણે ભાગ જન્મવતો. પ્રાચીન કાળમાં મિસર અને એશીયા માધ્યમમાં 'વિનસ'ને 'પુરુષ' ગણવામાં આવતો, જ્યારે હોદ અને મેથીલોનમાં એ ગ્રહ 'સ્ત્રી' લેખાતો ઇ. સ પુર્વે ૪૦૦૦ વર્ષે આ વિનસ સ્ત્રી" આફ્રિકાને પુર્વે કિનારે મધ્ય એવી લોકવાયકા ચાલી હતી. ઇ. સ. પુર્વે તે યુરોપમાં આવી હતી એમ ઇતિહાસમાં લખાયું છે દક્ષિણ આફ્રિકાની એ વિનસ પ્રણીત સરકૃતિ એ સમયે તો ધરગણ્ય થઈ ચુકી હતી.

આફ્રિકામાં લોહું ધણા કાળથી શોધાયું છે, જે યુરોપના લોહા કરતાં અઢી હજાર વર્ષ જુનું છે. ઇતિહાસ યુગ પુર્વેના મિસરના ધણા જુના

પિરામિડોમાં લોહું મળી આવે છે. ચોકકસ આ લોહું દક્ષિણ આફ્રિકાથી આંચું હોયું જોઈએ.

"આફ્રિકાના લોકોથી સંસ્કૃતિ યુરોપ કે અરબસ્તાન સાથે કરી સંબંધ નથી. એક શહેરનાં ખંડેરા જોઈને તેની વસ્તી સડા અભિધાર લાખ હશે એવી મેં અચ્ચતરી કરી છે. એ શહેર ઇ. સ. ૭૦૦માં હરતી ધરાવતું હતું. અહીંનાં ટેલકાંક પ્રાચીન મંદીરો અને કોતરકામો પરથી એ લોકોનો ઇતિહાસ ચોકકસ કરવો શક્ય છે. તેમની સંસ્કૃતિ હોદમાંથી પશ્ચીમ એશીયામાં યઈને ઇ. સ. પુર્વે ૧૦૦૦ વર્ષે આ ક્રિદામાં આવેલી હોવી જોઈએ.

'ખડકો પરનાં ચિત્રો ઇતિહાસયુગ પહેલાંના કાળમાં પશુ યુરોપમાં મળી આવતાં જુનામાં જુનું ચિત્ર ઇ. સ. પુર્વે ૮૦૦૦ વર્ષનું છે. પશુ તેમાં શ્લેષ, ખડકો અને હજુમિનો ચિતાર નથી. આ વસ્તુઓનો તાદેશ ચિતાર દક્ષિણ આફ્રિકામાં મળી આવે છે. આ ક્રકામાં, ખાસ કરીને દક્ષિણ આફ્રિકામાં, એક જુની સંસ્કૃતિ હજારો વર્ષ પહેલાં અસ્તિત્વ ધરાવતી હતી એ કેવળ 'કલ્પના' નથી પણ 'સત્ય' જ છે.'

સમાચાર સંગ્રહ

—ડરબનમાં સપ્ટેમ્બરની આખરી સુધી માં ૨૨૩૯ યુરોપીયનો, ૧૩૪૬ કલડો અને ૨૫૩૩ એશીયાટીકો કામ વમર ના છે. જે પહેલાના આંકડા સાથે સરખાવતાં યુરોપીયનો ૨૨૯૦ કલડો ૧૪૦૦ અને એશીયાટીકો ૨૪૦૬ હતાં તેના કરતાં યુરોપીયનો અને કલડો ઓછા થયા છે. જ્યારે એશીયાટીકો માં વધારો થયો છે.

કુરૂટ શોપ હાડે આપવાની છે ૩૦ વરસ કરતા પશુ વધુ સમય થયા ચાહુ કુરૂટ શોપ સારા લતામાં મોકાની જગો બાયોરિફોપની સાથે લાઇસન સાથે લાખી લીસ સાથે માડે આપવાની છે.

મળો :— ડીસાલ ૧૩ જેરાનીયુસ સ્ટ્રીટ, લારોસાલ, જોહાનીસબર્ગ.

—અમેરીકામાં દર ૬૪ મીનીટ એક હત્યા દર ૪૬ મીનીટ ધરશાઃ ચોરી અને દર ૬ મીનીટ એક બળાતકારનો કેસ ૧૯૫૮માં થયાનું અમેરીકાના એટર્ની જનરલ આ. નિલીયમ પી. રોબર્સ જણાવ્યું હતું, જે ૧૯૫૭ સાથે સરખાવતાં વધુ હતું.

—શિબોનના વડા પ્રધાને મરતા પહેલા એક વિર કૃત્ય ક્યું હતું. તેમને ધાપલ

કરી યુની બેન્કી ગોળા તેમની પત્ની જે તેમની વહારે આવી પતીને પડતા બચાવવા પકડી ભભી હતી તેના પર હોદવા માંમતો હતો. પશુ પ્રધાને પોતામાં હતું તે સર્વ જોર એકત્ર કરી યુનીના બાંકુક વાળા હાથ પર હાથેથી પ્રહાર કર્યો જેથી બાંકુક કુટી પશુ નીશાન ફેરવાઈ ગયું અને તેમના પત્ની બચી ગયા.

જુકરીપીસ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર-અ અને ઇનસ્પેક્ટર-સ માટે મળો :

આર. વીકલ ૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ફોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

રાતા સુકા મરથા મોશ ૩૩ રતલી ગુણીના રોકક બાવ શી. ૫૧-૦

"જે જે સંતોષ જનક ઓળખ વગેરે આપવામાં આવશે તો ખાનું ખોલશું પણ છતાં પહેલા ઓર્ડર તો કેશ પૈસા ભરીને જ લેવાનો રહેશે."

લખો. Maarmans (Pty.) Ltd P. O. Box 26, Phone 128 (Brits, Transvaal).

રેલની કચ્છતાનું એક ચિત્ર

તા પીના તોજેતરના ભયંકર તાંડવ પછી એક પછી એક કચ્છતાની અભ્ય કહાણી આવતી જાય છે. જીકા કલેક્ટર શ્રી કુદાણીએ ચોખસી તાલુકાના ભાઠા, ખાટપોર વગેરે ગામો ની મુલાકાત લીધી હતી. તે દરમ્યાન એક કચ્છ કિરસો એમના જાણવામાં આવ્યો હતો.

તાપીના કિનારા ઉપરનું કમનસીય આમ ખાટપોરમાં તાપીના રેલના પાણી ની સપાટી તા. ૧૭મી સપ્ટે. ૨૯ના રોજ પરાકાષ્ટા પર હતી. પાણી વધતાં જ ચાલવાં હતાં. હળપતિ વાસના છાપરાં પાણીમાં ડુબવા લાગ્યા હતા. એટલે લોહો છાપરાં ખાલી કરી ઉપર ચઢી ગયાં. પશુ આજે તો પાણીએ માત્રા સુધી હતી. છાપરાં સુધી પાણી વધતાં ગયાં, ખચવાની આશા પશુ ન રહી અને જીવ બચાવવા ૮-૧૦ હળપતિ ભાષ બહેનોએ તે છાપરાં પાસે ઉભેલાં ખજુરીના ઝાડે કપડાં વડે પોતાની જાતને બાંધી ઝાડને વળગી રહ્યાં. પોતાની પાછળ એના ચાર વર્ષના છોકરાને બાંધીને લટકેલી શાંતિ ઠાળી આ નામની સમઠો બાષ પશુ આ લોકો સાથે હતી. પાણી હજી પશુ વધતાં જ ગયાં. છાપરાં ઉપરથી પશુ આઠથી દસ કુટ જેટલું પાણી વહેવા લાગ્યું. આ પાણીના વહેવામાં શાંતા

એ એના બાપને તણાવો જોયો. થોડી વારમાં ૧૫ વર્ષનો એનો ભાષ પશુ તણાવો અને ૧૨ વર્ષનો દિકરો પશુ એની નજર આમળથી પુરમાં અદસ્ત થયો. આ કચ્છતા હજી નહોતી પુરી થઈ. લાં પાણીમાં જ એને પ્રસવ થયો અને એ નવજાત બાળક પશુ તાપીના પેટાળમાં અદસ્ત થઈ ગયું. છાપરાં તો બધા બેસી ગયા હતાં, પાણી ઉતર્યાં સારે પાછળ બાધેલા બાળક સાથે આ બંદન તથા બીજાં ઝાડે અદ્ધર વળગેલા ભાષ બહેનોને લોકોએ નીચે ઉતાર્યા હતા.

સાબાર સ્વીકાર : આઈ જુનજુલીયા રસ્ટનબર્ગ ૧-૦-૦ લક્ષુ કૃષીર " ૧-૦-૬ ૨૧. માલેકમાઈ છીબાભાઈ (અટસના રમરથાચે) ૧-૧-૦ જુલાભાઈ પ્રેમજી ક્ષિટસ (પીત્ર પ્ર.પીના ૬૫ નિમીરો) ૧-૨ ૦ ગોહનબાઈ કે. લોહીવા ડરબન ૧-૦-૦ એસ આમ. હરી કુર્મસર્ડોપ ૧-૦-૬

રેલ શહીત ક્રંદ નારણ એન્ડ કું. ક્યુ ક્યુ ૨-૨-૦

લીટ નં. ૩ બોધપ્રદ નવાં પુસ્તકો

જગત ॥ ઇતિહાસનું સંક્ષિપ્ત રેખાદર્શન (જ્ઞાનદાસભણ)	૧૮ ૦
સહાદેવસાઈની ડાયરી ભાગ ૧ થો (જુનરાતીમાં નથી. હોંદીમાં જ છે)	૧૦ ૦
" " " ૨ જો " છે.	૧૨ ૦
" " " ૩ જો " "	૧૧ ૦
" " " ૪ થો " "	૮ ૬
જીવનનો આનંદ (સાહા કાલેક્ટર)	૮ ૩
અમારાં બા (વનમાળા નેધર)	૪ ૧
કેળવણી વિહાસ	૩ ૫
ચીન દેશનાં ક્યાનકો (મુકુલસાઈ કલાચૌ)	૨ ૩
જાણવા જેવી વાતો " "	૧ ૩
જીવન અને મરણ " "	૧ ૩
પ્રમં સંરથાપકો " "	૧ ૩
પચાસ પ્રેરક પ્રસંગો " "	૨ ૫
પ્રતિભાવું પોત " "	૧ ૬
બકરાજ " "	૨ ૬
બોધક ટીકડીઓ " "	૨ ૬
ચોટ માણસનાં મન " "	૨ ૬
શીલ અને સહાયાર " "	૧ ૩
રોખ સાદીની બોધ કથાઓ " "	૧ ૩
સંત સમાજમ " "	૧ ૩
માનવ જીવનનું અવેશત " "	૧ ૩
પ્રાચીન શીલ્પ કથાઓ (ગોપાળદાસ જી. પટેલ)	૧ ૬
ગાંધીજીનો વિનોદ (લક્ષ્મીસાઈ મહનભ)	૨ ૦
બાપુના બા ને પત્રો (મણીલાલ ગાંધી)	૨ ૧
હસ્તરખા સમારક અંક (ઈ. ઓ.)	૧ ૧
ગાંધી " " " "	૨ ૦
ગોહન જ્યુબીલી " " (ફીનીક્સ)	૧ ૦

C/O 'INDIAN OPINION,' Private Bag, Durban.

શ્રી ભાટપોર મહિલા

મંડળ

(ભોદાનીસખર્ગ)

સુરત જીલ્લાની તાપી નદીમાં આવેલી ભયંકર રેલથી તેને કિનારે આવેલાં ભાટપોર ગામને પોરાવાર નુકસાન થવાથી ગામના માણસોની સ્થિતિ તદ્દન નિરાધાર થઈ જવા પામી છે.

વાચકોને ખાસ નોંધ : ભાટપોર ગામને યથેલી નુકસાનોનો વિગતવાર દેવાજ નજીવાની ઇચ્છા ધરાવતાં બાઈ બહેનોને તા ૨૦-૯-૫૯નું "પ્રતાપ" મળે તે વાંચવા લલામણુ છે.

આની નિરાધાર સ્થિતિમાં આવી પડેલાં દુઃખી બાઈબહેનોને "કુલ નરિ તે કુલની પાંખગી" સગાન મદદ કરી શકાય તે માટે દુર પરદેશમાં વસતી ભાટપોર વાસી બહેનોએ સ્થાનિક જનતામાં ફરી ફંડ મેળું કરવાનું કાર્ય હાથ ધર્યું છે.

આ ફંડમાં દાન કરનાર ઉદાર બાઈબહેનોના નામ નીચે મુજબ છે જે અમે જાહેર જનતાની નજી માટે આપીએ છીએ.

જાણે જાણે કોઈ બાઈ બહેનને લાં અમારાથી ન જવાયું હોય અગર તેા દમારાથી દુર હોય અને તેખને અમારા કાળામાં મદદ કાળો મોકલાવવા નવન વિનંતી છે.

શ્રી નાનીબેન ઇશ્વરલાલ નારણુજી (પ્રમુખ) શ્રી નાનીબેન હાંસજીબાઈ નાયાબાઈ (ઉપ-પ્રમુખ) શ્રી. હીરાબેન નાયુબાઈ ધનજીબાઈ અને શ્રી. શાંતિબેન દાનજીબાઈ લાલજીબાઈ (ખમ્બનગી). શ્રી બાણીબેન જીવજીબાઈ ગોપાળજી ક. તારાબેન હાંસજીબાઈ નાયાબાઈ (જે. મંત્રીઓ). પો. મો. ૨૮, ફોડસખર્ગ, ભોદાનીસખર્ગ, સાલિય આફ્રિકા.

દાન કરનાર સખી બાઈ બહેનોના નામ

શ્રી નાનીબેન ઇશ્વરલાલ નારણુજી	ખા. શી. રે.
" વજીવાબેન રામલાલ ઇશ્વરજી	૧૦ ૧૦ ૦
" નાનીબેન હાંસજીબાઈ નાયાબાઈ	૧૦ ૧૦ ૦
" પાનીબેન હાંસજીબાઈ વાલોબાઈ	૧૦ ૧૦ ૦
" હીરાબેન નાયુબાઈ ધનજીબાઈ	૫ ૫ ૦
" વલ્લભભાઈ જીવજીજી	૫ ૫ ૦
" શાંતાબેન દાનજીબાઈ લાલજીબાઈ	૫ ૫ ૦
" નાનીબેન લાલજીબાઈ નાયાબાઈ	૫ ૫ ૦
" શાંતિબેન લક્ષ્મીબાઈ ડાહ્યાબાઈ	૫ ૫ ૦
" બાણીબેન જીવજીબાઈ ગોપાળજી	૫ ૫ ૦
" ધનુબેન રામજીબાઈ ડાહ્યાબાઈ જીવજીજી	૫ ૫ ૦
" રતનબેન નાયુબાઈ વાલજીબાઈ	૫ ૫ ૦
" મમનજીબાઈ વાલજીબાઈ	૨ ૧૦ ૦
" પાલીબેન જીવજીબાઈ ડાહ્યાબાઈ	૨ ૨ ૦
" ડેવીબેન ડાહ્યાબાઈ ધનજીબાઈ	૫ ૫ ૦
" જીવીબેન ઇશ્વરલાલ ડાહ્યાબાઈ	૨ ૨ ૦
" લક્ષ્મીબેન પ્રેમાજીબાઈ ડાહ્યાબાઈ	૧ ૧ ૦
" લક્ષ્મીબેન જીવજીબાઈ મોરારજી	૧ ૧ ૦
" મણીબેન લાલજીબાઈ મીઝી	૧ ૧ ૦
" પનીબેન ઠોડુબાઈ જીવા	૧ ૧ ૦
" છીતાબાઈ મલાલ જીવજી	૧ ૧ ૦
" કમળાબેન ધીરજીબાઈ	૧ ૧ ૦
" શાંતાબેન નાયુબાઈ હરિજીબાઈ	૧ ૧ ૦
" યુલાબેન હાંસજીબાઈ ડાહ્યાબાઈ	૧ ૧ ૦
" શાંતાબેન હીરાબાઈ	૧ ૧ ૦
" મોહીબેન ગોવનજીબાઈ જાવાબાઈ	૧ ૧ ૦
" લખીબેન જીવજીબાઈ દયાળજી	૧ ૧ ૦
" ઠેકીબેન ભયાત	૧ ૦ ૦
" જીવજીબાઈ હરિજીબાઈ	૧ ૧ ૦
" પ્રેમાબેન જીવજીબાઈ	૧ ૧ ૦
" ડેવરબેન નરોત્તમજીબાઈ	૧ ૧ ૦

કુલ સરવાળો ૯૬ ૮ ૬
(ચાલુ)

ભાણુવા જોગ

માનસિક બીમારી

'સુધરેલી' કહેવાતી દુનીયા તન-મનથી સુધરવાને બદલે લગભગ નમાલી અને ગાંડી બનતી જાય છે. તન-મન ઉપરના તંબ જોછા થવાને કે ઢીલા થવાને બદલે, 'પ્રગતિ' સાથે વધુ આકરા થતા જાય છે.

યુનેસ્કોએ સુધરેલી દુનીયામાં વધતી જતી માનસિક બીમારીની તપાસ આદરી, તે તેમાં જણાવ્યું કે :

યુરોપમાં ૨૦ લાખ માણસો ખાંડાં થઈને ઇસ્પિતાલમાં પડ્યાં છે. અમેરીકામાં ૬ લાખ ખાંડાં ઇસ્પિતાલમાં છે અને દર જગ્યાંથી એક માણસ કાંઈક ને કાંઈક વૈયક્તિક અસ્વસ્થતામાં છે. હોલેન્ડમાં એક હબ્બરે ૩૫ જેટલા યુનીવર્સિટી-વિદ્યાર્થીઓ કાંઈક માનસિક વિકૃતિથી પીડાતા હોય છે. જાપાન, ડેન્માર્ક, ઓસ્ટ્રીયા અને સ્વિટ્ઝરલેન્ડ દેશો આપઘાતના કિસ્સાઓમાં દુનીયા ના સૌ દેશો કરતાં આગળ છે. ફ્રાન્સ દેશના મોટા અમેરીકા અથવા સ્વિડન કરતાં જણ દીઠ ૧૦ મણા વધુ દારૂ પીએ છે અને ઇંગ્લેન્ડ કરતાં પાંચ મણા વધુ. એ સ્થિતિ પણ માનસિક અસ્વસ્થતાની જ સુચક છે.

આર્થિક અને સંસ્કૃતિક રીતે વિકસેલા કહેવાતા દેશોમાં ઘાંડપણ ૧ ટકા અને માનસિક વિકૃતિ ૧૦ ટકા જેટલી વ્યાપક છે.

હિંદમાં દર હબ્બરે ૨ જણ ખાંડાં જવા છે. દર વર્ષે આપણે ત્યાં ૨૭ લાખ, ૫૦ હબ્બર યુનાઓ થાય છે; ૧૫૦૦૦ થી ૧૭૦૦૦ માણસો દર વર્ષે આત્મહત્યા કરે છે અને વીસ વર્ષ સુધીના જીવનિયામાં ૧૫ થી ૨૦ ટકા બચપણથી મનો-વિકૃત કહેવાય તેવા હોય છે.

અમેરીકામાં ૯૦ લાખ માણસો મનો-વિકૃત કહેવાય તેવી દશામાં છે.

અર્થાત દર સોળ જણે એક જણ! અમેરીકામાં જનમતાં દર ૧૨ બાળકોમાંથી એકને તે જીવન દરમિયાન માનસિક બીમારીની દવા માટે હોસ્પિટલમાં જવું જ પડે છે. થોડી બણી માનસિક બીમારીવાળાંની સંખ્યા તેા ઘણી વધારે છે.

અમેરીકાની ઇસ્પિતાલોમાં જરતી થયેલાઓમાંથી અર્ધોઅર્ધ માંડાની ઇસ્પિતાલોમાં હોય છે. ચોક્કસ સંખ્યા તેા ૫૫ ટકા જેટલી છે.

૪ થી ૧૮ વર્ષની ઉંમરનાં બાળકો માંથી ૪૦ ટકા બાળકોને ત્યાં કાંઈક ને કાંઈક માનસિક વિકૃતિ હોય જ છે.

ત્યાં બાળકો કે યુવાનો જેમને શાળા નાં વર્ષ દરમિયાન કે પછી કાંઈક માનસિક ઇલાજ કરાવવા પડે છે, તેમની સંખ્યા ૫ થી ૧૦ ટકા જેટલી છે.

અમેરીકામાં બીજાં વિશ્વયુદ્ધ દરમિયાન લશ્કરમાં જરતી કરવા તપાસવા માં આવેલા ૧૮ થી ૩૭ વર્ષની ઉંમર ના ૯ લાખ જીવનિયાઓ, અર્થાત તપાસવામાં આવેલા કુલ ૧ કરોડ ૮૦ લાખમાંથી લગભગ પાંચ ટકા જેટલા મનો-વિકૃતિને કારણે લશ્કરી નોકરી માટે નાલાયક ઠર્યા હતા.

માનસિક બીમારીનું સુદ્ય

અમેરીકાની માનસિક રોગોની ઇસ્પિતાલોનું ખર્ચ વર્ષે ૭૫ કરોડ ડોલર (આશરે ૩૩૩ અબજ રૂપિયા) આવે છે.

ન્યુ યોર્ક રાજ્યના અંદાજ પત્રમાં કરવેરા દરેક ડોલર દીઠ ૨૮ ટકા ભાગ માનસિક બીમારીઓથી પીડાતાઓની સારવાર પાછળ ખર્ચાય છે.

આખા અમેરીકા દેશમાં ઘણને રોજનું આ ઘાંડાઓની સારવારનું ખર્ચ ૩૦ લાખ ડોલર (આશરે ૬૯ કરોડ રૂપિયા) આવે છે.

['કોરિયર' ને '૫૯.]

હમણા જ આવેલો હિંદનો માલ
જથ્થા ખંધ આચત

સીધી આચત કરવાથી અમારો માલ સસ્તો અને સારો હોય છે. ગમે તે બીજા માલ સાથે સરખાવે.

સાડીઓ : આઈ સીદાન : શી. ૨૫-૦ થી ૬૫૨, આઈ સીદક શી ૨૭-૧, મનીપુરી શી. ૩૦-૦, મયસોરી સીદાન પા. ૪-૧૫-૦ ખુબ મોટા પ્રમાણમાં પસંદ માટે આવકાશ.

ખંબડીઓ : ખારડીકની રંગ બેરંગા ૧૨/૦ મોસ, કાંચની રંગ બેરંગા ૫/- ૬૪૦. આ ઉપરાંત બીજી મોટી ખંબડીઓ પણ છે.

કેશ ઝોલ્ડર સ્વીકારશુ.

સી. ઝો ડી. ઝોલ્ડર નોંધવતા ૨૫ ટકા ડીપોઝીટ લેવામાં આવશે.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ

૧૨૬ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરખન. બોક્સ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૮૮/૯.

બી-આઇ

સુખી કરાંચી અને ઇસ્ટ
આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે
સુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કરંબા રહેમી ઓક્ટોબર ૧૯૫૯ના આવશે અને
કરાંચી થઇ સુખી જવા પમી નવેમ્બર ૧૯૫૯ના ઉપરશે.

સુખી અથવા કરાંચીનું ભાડું.

ક્લાસ	એક	બે	વગર	પા.
ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	બે	વગર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦
ગોર્ડનરી		સ્પેશીયલ		
નોન-વેજિટેરીયન	પા. ૪-૧૩-૦	નોન-વેજિટેરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦	
વેજિટેરીયન	પા. ૪-૪-૦	વેજિટેરીયન	પા. ૬-૧૫-૦	

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો :

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ

(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ "કરામત."

* રેમિંગટન

* પોર્ટેબલ

* ગુજરાતી ટાઇપરાઇટર

નવું રેમિંગટન ગુજરાતી
પોર્ટેબલ ટાઇપરાઇટર
સ્ટેડર મોડલનું ધણું
સુંદર કામ આપે છે.

*

ગુજરાતીઓ માટે ઉત્તમ સાધન
આમાં અનુભવોથી ઘણા સુધારા વધારા કરવામાં આવ્યા
છે અને ઘણી સરળ રીતે ટાઇપ કરી શકાય છે. રેમિંગટન
તમને બેરેટી આપે છે. બાજુ સુધી આ કરતાં સાફ
ટાઇપરાઇટર બનાવવામાં નથી આવ્યું.

લાવ પા. ૪૧-૧૦-૦થી ઉપર

ક્રીમત ચુકવવા સરળ શરતો

ફોન: ૬૭૧૩૨

નેશનલ ઓફીસ સપ્લાયરસ

૭૬ વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઇફ એસોસિએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલિયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા, ઓસ્ટ્રેલિયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જાહેરાતો વિષે એ ખરી ખાંચધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,

ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબજી"

ટેલીફોન: ૪૭૮૮૮

૪૭૪૫૩